

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 3 k. 40 f.

HIREDTÉREK:

6-hatásos postai sor egyszer 20 H.
Minden közzétételéért 15 H.É.

Nyitászó ára 40 H.É.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Csütörtök, május 7.

Mai számunk főbb közleményei:

Vendégek: Kohn érsek.
A képviselőház ülése.
Parasztlásadás Horvátországban.
Az ex-lex háttérben.
Az isr. négyesület közgyűlése.
Marangyzentelés az aradi román templomban.
Zárt ülés a képviselőházban.
Üngylikos vasúti tisztviselő.
Az Aradi Tanítók Köre megalakulása.
Ki az apa?
A tanítójelölt üngylikossága.
A kintasított Otero.
Tárcs: Menyháza és vidéke. Írta: Hajnal A. dr.
Regény-Csarnok: Klára grófnő. Fordította:
Ritt Gyula.

Kohn érsek.

Egy főpap szennyeseivel foglalkozik hetek óta nemcsak a katolikus világ, hanem ugyszólván az egész közvélemény. Kohn olmützi érsek fekszik kiterítve a közhangulat ítélőszéke előtt s a bonckés, mely az adozus ügyet bontogatja, itt-ott melléje vág az érsek köpenyének, fölnyitván egy-egy darabot a magas klérus petyhüdt testének kapzsi léhaságából.

Az ügy most két napon keresztül foglalkoztatta az osztrák képviselőházat, s a vita igen különös módon végződött. A mikor már érvényesült mindenféle felfogás: német-nemzeti, cseh-nemzeti, a klerikális, antiklerikális, keresztényszociálista és —

Kohnról lévén szó — természetesen az antiszemita is, akkor kitűnt, hogy határozatot nem hozhatnak, mert a pártok legnagyobb része célszerűnek találta a szavazás pillanatában eltávozni, miáltal két ízben is határozatképtelen maradt a ház.

A hercegérsek kutatásai a „Rectus“-cikkek szerzője után, továbbá az érseki jószágokon folytatott zsarnok gazdálkodása inkább sértik a természetes jogérzékét, mint az állam pozitív törvényeit és a parlament egyebet nem is tehetett ez ügyben, mint más testületek, t. i. kifejezésre juttatta a közvéleményt. Mert a német szabadelvű korszak klerikális részről annyira gyűlölt egyházpolitikai törvényhozása az egyház respektálásában, a katolikus ügyekbe való be nem avatkozásában, eltekintve a sok katolikus kultuszcélok érdekében hozott áldozatoktól, annyira ment, hogy állami hatóságok még a nyilvánvaló jogtalanság ellen, melyet valamilyen egyházfő követ el alárendelt lelkésze ellen, sem léphet fel és nem nyújthat védelmet az üldözötteknek, úgy, hogy a parlamentnek is, ha csak nem akarja törvényhozásilag rendezni az állam és egyház közötti viszonyt, nem marad más hátra, mint csak akadémiusan rosszalását fejezni ki a történetek felett.

Az államnak ez a tehetetlensége megnyilvánult már abban a módban is, melylyel az ügyet a parlament elé hozták. Az

érseki iroda minden későbbi helyreigazításai sem cáfolták meg azt a tényt, hogy Ocasek káplánt, tekintet nélkül arra, hogy az egyházi bíróság nem volt meggyőződve bűnösségéről, egy papi javító intézetbe zárták és hogy csak akkor engedték ki, mikor a cikkeknek a világi bíróságok előtt egyáltalán nem büntethető szerzője önként jelentkezett. Igazolva van tehát, hogy minden jogelv ellenére olyan vádlottal büntettek meg, akit semmiféle bíróság bűnösnek ki nem mondott.

De minderről az interpellációban, melyet most a parlament elé terjesztettek, szó sem volt. Hogy az ügyet egyáltalán a képviselőház elé hozhassák, arra volt kényszerítve az interpelláló, hogy egy aránylag mellékes pontot ragadjon ki; azt a körülményt ugyanis, hogy a hercegérsek a „Rectus“ cikk szerzőségét kiderítő távirat eredeti szövegét a táviró-hivaltól hogyan kaphatta meg? Az interpelláció tehát nem is Kohn érsek, hanem a távirótiszt ellen irányult, aki megsértette a táviratitkot.

A korlátok azonban, melyeket az interpelláló kénytelen volt magának felállítani, a vita folyamán ledőltek s a vita kiterjedt úgy a kanonikus eljárás minden apróságára, mint az olmützi egyházfő személyére; és tanulságos betekintést engedett a klérusnak a katolikus néphez való viszonyába, valamint abba a szellembe, mely a hierarkia szervezetét uralja.

Menyháza és vidéke.

(Főolvasás. Tartotta az országos turista-egylet budapesti osztályának főolvasó-estélyén: Hajnal Albert dr.)

(Folytatás.)

Apateleknél látjuk a báró Solymosyok szép gazdaságát és kastélyát. Itt ismét sikon haladunk.

Borosjenő is sikon fekszik. Itt folyik a Fehér Körös. Az ország egyik legfontosabb végvára volt. Uralta az egész Körösvölgyet, az alföldet a gyulai várig. 1887-ben ezt is Losonczi István szőrényi bán kapta, ki itt is lakott. Sok ideig török basák uralkodtak benne, majd a Rákócziak kezére került. A régi vár még ma is áll, s egész a múlt évig honvédlaktanya volt.

Három órai ut után utolsó állomásunk a fővonalon Borossebes. Kies fekvésű, nagy község, bortermd hegység tövében. Az aradi szőlőmivelésnek itt van véghatára. Ezen túl ép oly ritka a szőlőtöke, mint a magyar szó. További utunkban eloláhosodott községek mellett haladunk.

Nagy és dicséretes hivatást teljesít nyelvhatárszálló magyar értelmiség, a felekezeti és állami magyar iskolák, az A. Cs. E. V., a melyek mindannyian védői a magyarságnak, s terjesztői a magyar kulturának. S ma már nem történetik meg, mi a múlt századokban megtörtént: hogy egész községek elhagyták nyelvöket, hitöket, a jó magyar erkölcsöt, ruházatot s bele olvadtak az oláhságba.

Borossebesnek van egy szép tere, a W. nck.

heim-tér, melyet az szredéves emlékoszlop díszít. E tér egyik oldalán áll az a főuri kastély, mely 1898-ban vendégül fogadta a királyt s melyet ez alkalommal a szerencsés vendégfogadó házigazda, gróf Wenckheim Frigyes restauráltatott s fejedelmi módon berendezett. A kápolna mellett magas nyárfák tövében van egy egyszerű kis házacskó. Falába illesztett márvány-tábla hirdeti:

„Itt született Sárosy Gyula, az Arany trombita megrázó forradalmi költemény szerzője, különben is korának jeles költője.“ Tisztelet és elismerés az aradi Kölcsey-egyletnek, mely az emléktáblát állította. Itt élt Kéry Imre dr., Aradvármegyének ötven éven át nagyhirű tudós főorvosa, ki a szomorúidőkben mint sziklavár állott a csehek, németek, oláhok közt s lobogtatta a nemzeti zászlót.

De folytassuk utunkat, be a magas hegyekbe! Diszes kilátási kocsiban ülünk. Elhaladunk a mérségető kemencék, a márvány ipartelep, a vasgyár, kőbánya és kőszó mellett, keskeny hegyzoroson át, melyet valaha a mellettünk kanyargó Sebes patak tört át, s melynek egyik oldala kopár, trachit szikla, hatalmas feltoluló tömbökkel, másik oldala szálás bukkerdóval borított hegység. Szélesebb völgybe jutunk. Dombok, halmok emelkednek a völgy mindkét oldalán, melyek mind magasabbá válnak; északon, keleten és délen, mint sötét kék magas hegyek látszanak.

Előttünk, körülöttünk a Kodru; beljebb keleten a Bihar hegység; közvetlen előttünk a déznai várhegy, a vár romjai, a Kodru egyes

csucsi és magaslatai s a menyházi hegy csoport. Dézna mellett a hegyek közé kanyarodunk, a menyházi völgybe! Utunkban a „Dézna patak“ kíséri, melylyel gyakran találkozunk.

Déznánál érdemes kiszállani s felmenni a várhegyre a várromokhoz. A déznai várhegy különben végpontja azon hegygerincnek, mely Nadalpest és Menyháza közt kezd az alacsonyabb tetők fölött hirtelen emelkedni. Ez az ugynevezett Leoi hegygerinc, s a várhegyben végződik, melynek abszolút magassága 276 méter, a völgy fenekétől számítva pedig 171 méter. A várhegy keleti, délkeleti, de különösen északkeleti oldala meredeken száll alá a völgybe. (Dr. Pethő Gy. és Czárán Gy.)

A várhegy közege olyan, mint egészben a Kodru. Alsó része sűrűn benöve bükk és szill fával, felső része nyíres, cserjés, bokros. De természetesebb fákkal is találkozunk. Feltűnők és meglepők a szikla alakulások. Sajátságos, bizarr-nál-bizarabb, fantasztikus, önálló alakulások emelkednek ki a kőzetből, s mindenünnen szebb és szebb a kilátás az alantibb és magasabb hegység, völgyek és síkságra. Látóhatárunk nyugaton kiterjed egész az alföldi síkra; észak és keletre a Kodru kimagasló csucsaiba. — Látjuk az Arzurát 821 méter, a Piukoját 997 méter, a Gyálu Mávét 927 méter, Aradmegye legmagasabb pontját: a Nagy Aradot 1114 méter, a Kis Aradot 1016 méter, a Plesát 1000 méter, a Marisorát, mely 1099 méter magas.

A várhegy déli és nyugoti oldalán szerpentin ut vezet a tetőre, melyet tervezője (Czárán

Az olmuői érsek, aki paraszt családból származva, lépett az érseki székre, melyben ősrégi idők óta mindig csak a főnemesség ivadékai ültek, arra a föltevésre adott jogot, hogy népszerű egyházfő lesz, de ehelyett éppen ellenkezőleg, az a szerencsétlen tehetsége van, hogy mindenütt, minden pártnál, a nép minden rétegében csak ellenségeket tud szerezni magának. Ritkán támadtak meg egyházfejedelmet minden oldalról ily egyértelműséggel, mint Kohn érseket. A morvaországi csehek ellenségüknek mondják, a németek nemkülönben. A nemesség tolakodónak tartja, a falusi népség kapzsisággal és szivtelenséggel vádolja, az alsóbbrendű papság egyhanguan csatlakozik ahhoz, amit a „Rectus” irt róla. Még kollegái, a püspökök is hideg zárkózottságot mutatnak vele szemben; a Kuria pedig megtagadja tőle a biborszínű kalapot, melyet más az ő helyén már régen megkapott volna.

Ez a csodálatos népszerűtlenség az interpelláció nyomán megindult vitában is kifejezésre jutott. Az ifju csehek nemzeti törekvéseik ellenségének mondták. A nagy németek elégtételt vettek a morvai katolikus gyűlések rendezőjén. A keresztény-szociálisták előtt a neve is elegendő volt, hogy gyűlöletessé tegye. A cseh klerikális-párt szónoka, aki a támadások özönével szembeszállt, a gonosz szavaknak csak formai visszautasítására szorított; minden, amit az érsekért tehetett, az volt, hogy a képviselőháztól elvitatta az ügy tárgyalására a kompetenciát.

A legkülönösebb volt a pap-képviselők magatartása. Ezek között sem talált egyetlenegy védelmezőre az érsek. Az egyik csoport, mely az alsóbb papság befolyása alatt áll, nyíltan az ellenzékhez szegődött, a másik hidegen kijelentette, hogy nem szavaz az indítvány sürgősségére.

Kohn érsek ügye mindenestre erős nyomokat fog maga után hagyni. Az emberi gyöngeségek egész halmazata került a nagy nyilvánosság elé abból a világból, melynek tökéletességét a vallás minden segédeszközével igyekeznek elhitetni idekűn.

Az ájtatos képű, de fekete lelkű egyházvezérek prototipusa talán kívánszorong valahogy a kellemetlen ügyből, ámde okulásul megmarad a kapzsi klérus belviszályának tanulságos emléke.

(*)

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, május 6.

Az ellenzék azon kezdte, hogy nem szabad adót szedni, nem szabad sorozni, mégis soroznak!

— Nem igaz! Nem igaz! felelte vissza Fejérváry miniszter.

Lengyel azonban — mert ő volt a felszólaló — minden megjegyzés nélkül folytatta beszédét. A honvédelmi miniszter választát azonban megelégedéssel fogadták. Aztán névszerű szavazás folyt kedélyes társalgás mellett. Papp Géza az újságírók padjába ült és ezzel oda-csalta barátait, báró Feilitzsch Arturt, Kabos Ferencet, Kubinyi Gézát, gróf Hadik Barkóczy Endrét és ezek aztán vidáman tárgyalták a napi eseményeket. Közben leszavaztak az újságírói páholy mellett, de a mikor Papp Géza a páholyból mondta ki az „igen”-t, az elnök Dániel Gábor nagyot nézett és erősen megfenyegette az ujtó Papp Gézát, le is üzent neki, hogy törölteti a szavazatát, mire a népszerű legkisebb honatya lelkesült tekintettel felelt:

— Ha ezzel megmentjük a hazát, ám legyen!

Persze, rengő kacagás volt a válasza.

A házaton ismét sok volt a szép hölgy. Hirtelen élénk mozgás keletkezett azonban a völgyben. Futó tűzként terjedt el, hogy főhercegnők vannak a karzaton, a jobbközépen csakugyan két elegáns hölgy foglalt helyet egy huszártiszttal. Minden látcső feléjük irányult, de senkisé tudott főhercegnőt felismerni bennök.

— Mégis kik lehetnek? — kérdezték.

Ekkor derült ki, hogy József Ágost főherceg udvari kocsiján jöttek. Bizonyára udvarhölgyek tehát. Tíz percig maradtak itt.

Az obstrukció pedig vígan tart tovább.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Dániel Gábor, alelnök.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, báró Fejérváry Géza.

Plósz Sándor, Láng Lajos és Cseh Ervin miniszterek.

Elnök fél 11 kor megnyitja az ülést és bemutatja az irományokat.

Szöts Pál jezszyó jelent, hogy Vertán Endre, Buzáth Ferenc, Lovász Márton és Malatinszky György interpellációkat jegyeztek elő.

Elnök fél kétfőre tüzi ki az interpellációkat. Mukics Simon egy órára akarja az interpellációk tárgyalását.

Elnök felteszi a kérdést, mire a Ház az elnök indítványát fogadja el.

(Az adó és a sorozás.)

Lengyel Zoltán a napirend előtt hivatkozik Endrey tegnapi beszédére, a melyben bizonyította, hogy a fogyasztási adókat elseje óta is beszedik és Ausztriában a magyar honosokat besorozzák.

Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter: Nem igaz!

Lengyel Zoltán: A kormány e kérdésekben eddig nem nyilatkozott és azért ő kéri most, hogy nyilatkozzék meg a kormány az ország előtt, vajjon törvényesnek tarja-e a fogyasztási adóknak és bolygilletékeknek beszedését? Mert ha ez így tart, az abszolutizmus azt teheti a mit akar.

Fejérváry Géza báró: Kötelességének tartja nyilatkozni. Nem áll az, hogy Ausztriában sorozzák a magyar honosokat. De miután a külföldön levő magyar honosok nagy utakat tesznek, a míg a sorozó bizottság elé állhatnak, hogy kötelességüknek eleget tegyenek, nem lehet azokat azzal büntetni, hogy újabb költéseket okozzanak nekik és ezért megvizsgálják, de a sorozó lajstromba be nem vezetik. Így besorozva nincsenek.

Endrey Gyula: Leteszik az esküt!

Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter: Nem! Nem! Hisztán ez a házaton a törvényhez tartottam magam. (Élnék helyeslés.)

Lengyel Zoltán: Így is törvénytelennek tartja az előállítást és azt mondja, hogy ez a sorozás. Ezt hosszabban fejtegeti, a Ház türelmetlensége közben.

Fejérváry Géza miniszter: Ismétli, hogy sorozás nem történt. Lengyel Zoltán kedvéért nem teszi ki a magyar honosokat zaklatásoknak. (Élnék tetszés.)

Ezután névszerű szavazás következett Fejérváry miniszternek a Várad interpellációjára tegnap adott válasza tárgyában. A szavazást a B. betűvel kezdték meg. A választ 135 szóval 32 szavazat ellenében tudomásul vették.

(A jelentés.)

Ráth Endre szól a jelentés ellen.

Felkiáltások a szőlalalon: Nem vagyunk hátraozatképesek!

(Gy.) Jókai-utnak nevezett, ezzel is emléket akarván a nagy regényírónak állítani, ki itt a helyszínén gyűjtötte az adatokat s írta meg *Kurbán bég* című novelláját, melyben oly költőileg dolgozta fel a várhoz kötött bus regét.

Márki Sándor dr. szerint különben Jókai a „Móra patriá”-t is itt írta meg. Több időt töltött itt Várad Török Gábor alispán házában s többször tett kirándulást a Moura, Kodru, a Bihari és erdélyi hegységbe. A „Móra patriában” maga is elismeri Jókai, hogy itt ült először nyeregben. Meg is örökíti hegymászó lovát, midőn így ír:

„Az ember olyan bátran érzi magát lóháton. Nincs bizva a más kegyelmére. Nem rettegi a rossz utat. Ha egyedül marad is, van egy hűséges társa, a kire rá bízhatja magát, a hű paripa. Kivált ha olyan okos, értelmes állat mint az én szürkém volt. Beszélni lehetett vele, — miat az emberrel. Nem kellett sem nógatni, sem csitítani. Jó uton nyargalt szolítás nélkül. Hegynek igyekezett. Lejőnek vigyázott. Soha el nem botlott. Ugy gondomat viselte, ugy ügyelt rám, mint egy hű cimborára.” Igazi apothetisa a jó, hegyi mokány lónak.

Ha meg méltóztatnak engedni, dió-héjba szorítva elmondom a várhoz kötött bus regét. Szükséges ez különben némileg azon képek megértéséhez, melyeket szerencsénk lesz bemutatni:

„A szomorú török hódoltság alatt *Kurbán bég* parancsolt Dézna várában; neki pedig a:

rancsolt a borosjenői basa, *Hassán*. Egyszer veszekedve beszéltek el egymásnak, melyik miképen kinezza, sanyargatja az agyongyötört keresztényeket? Egymáson tuhajtottak a kigondolható kegyetlenségekben. Egyszer csak *Kurbán* arra fogadkozott: hogy egy év alatt Dézna várának palotájában, olyan száz hajadont fog összegyűjteni, kiket az oltártól hoz el vőlegényeik karjaiból, s a száz hajadon menyasszonyt elküldi a Nagy Ur serailja számára. *Hassán* kétkedve rázta fejét s így szólt: ne köss ki az asszonyokkal! Nem tudod még micsoda ellenség az! De *Kurbán* még erősebben fogadkozott, s fogadtak is annyi aranyba, amennyi egy oláh süvegbe belefér. Megkezdődött a leányrablás. A hol esküvő volt: *Kurbán* ott termelt csapatával. S mikor a nász-nép kijött a templomból, amelyik leánynak koszoru volt a fején lórakapták, az elientáliókat levertek, az elrablott menyasszonyt pedig vitték a déznai várba, s a vár alatti kerek épületbe, mely még ma is áll, s melynek neve *palota*, összecsuhták a többivel s egy eunuch felügyeletére bízták. Egy év alatt együtt volt mind a száz szépséges hajadon. De nem soká őrlt *Kurbán*. Jött az eunuch nagy ijedten: egy a százból meghalt! Nosza utána a századiknak! az utolsónak! A szomszéd faluban, Borosban volt egy esküvő. Nem szívesen ment oda *Kurbán*. Barátai figyelmeztették, hogy az ottani lakosok igen vállalkozó emberek. Valaha nemesek voltak, nemesek és kálvinisták. És bár félszázad aialt kiforgatták őket minden-

ből; elvesztették nyelvüket, vallásukat, viseletüket, de egy megmaradt: a makacs-kálvinista nyak, a kemény ököl s a veszekedő természet. Megkettőztette tehát csapatját s ment a menyasszony-rablásra. A várat magára hagyta, s megbizta az eunuchot, temesse el a menyasszonyt. De csoda történt. Míg az eunuch a temetési intézkedések végett odajárt, a kis menyasszony felült fehér ravatalán s így szólt mellette virrasztó társnőjéhez:

— Né féljete! A másvilágról jövök. Onnan hozok nektek izenetet. Mihály angyal azt izeni, szabadítsátok meg magatokat. *Kurbán bég* megbizta a hárem őrt, hogy temessen el; a hárem őr le fog jönni s mielőtt a szemfödőt reám teritené, meg fog engem csókolni. En e pillanatban két karommal magamhoz szorítom a fejét, ti sáljaitokkal hátra kötitek kezeit, elveszitek tőle a földalatti folyosó kulcsát, mely a várba, a bég fegyver kamrájába vezet, s ezután én leszek vezéretek.

Minden így történt. Felfegyverkeztek, leölték az őrséget, irtózatos mézszárlást vittek véghez. Ezalatt folyt az esküvő Borosban. A nász-nép kijött a templomból. I áta a sok törököt. A menyasszony sirt, esdekelt. A tömeg némán állt, megmentésére egy férfiak sem mozdult. Már-már nyeregbe emették, mikor ki-rántotta piros csizmaszárából ezüst nyelvű kését, azt a szívébe dőfte, s piros vére szétfreccsent a bámulók közé! „Még sem leszek török rabja!” Ebben a percben ki volt cserélve a tömeg. A vér láttára felébredt az alvó orosz-

Elnök megolvastatja a jelenlevőket és kijelenti, hogy a Ház határozatképes.

Ráth Endre a törvény elleni merényletnek tartja a jelentést. Polemizál Széll miniszter-elnökkel.

Felkiáltások a szélbalon: Nincs miniszter! Ne beszélj!

Elnök csonget és csendet kér.

Kubik Béla: Ne tárgyaljunk addig, a míg miniszter nincs! (Polytonos zaj.)

Elnök felfüggeszti az ülést.

Szünet után

Ráth Endre folytatja beszédét. Tiltakozik az ellen, hogy törvény nélkül adót szedjenek. (Polytonos zaj.)

Beöthy Akos: Halljuk! Halljuk! Ez nagyon érdekes! (Derűtség.)

Kubik: Mit tárgyalnak odaát! Így nem lehet beszélni!

Vészi József: Mióta elnök Kubik Béla? Ki hatalmazta fel a dirigálásra? (Helyeslés jobbról.)

Ráth Endre Hódossy beszédét idézi, a melyben az ex-lexet elítéli.

Endrey: Okos ember a Hódossy!

Ráth Endre: Hogy maradhatott benn a szabadelvűpártban most Hódossy és a volt nemzetipárt, a mely az ex-lex ellen minden fegyvert megengedettnek tartott négy év előtt. Hódossy az ösökre is hivatkozott e tekintetben, hogy adót törvény nélkül nem fizettek. A szóio megjegyzi erre, hogy ösök dolgait ismerik, de a kortársak nézetét szeretnék tudni. Kohn Gábor ur már nyilatkozott. (Derűtség.)

Rákosi Viktor: Tehát mégis meg van a kis Kohn! (Derűtség.)

Barabás Béla: Mit is mondott a kis Kohn? (Derűtség.)

Ráth folytatja beszédét.

Ráth Endre beszéde után a napirend-vita következett. A viharos jelenetekről, a melyek ennek során keletkeztek, lapunk más helyén referálunk.

TÁVIRATOK

Vilmos császár Rómában.

Róma, május 6. Este 10 órakor Vilmos császár, Viktor Emánuel király, Heléna királyné és a hercegek a Kapitólumba mentek, ahol fényes fogadás volt. A kapitóliumi palota és a muzeumok gyönyörűen fel voltak díszítve. A felsőgek a Tabulárium erkélyéről nézték a Fórum és a Palatinus kivilágítását, a mi gyönyörű látványt nyújtott. A kivilágítás után az uralkodók bejárták a termeket és fél 12 órakor távoztak a Kapitóliumról. Visszamenet a Quirinalba lelkes ovációkban részesültek.

lán. Megrohanták a bég lovasait, pusztá kézzel lovaikról lerángatták s a kézügybe eső bükkfa palánkokkal halomra verték őket. Kurbán bég pedig futott Dézna várába. Itt ágyutüz fogadta. Az ágyuk mellett menyasszonyi koszoruval fedett fejeket látott. Nagyobb csuf nem eshetett rajta. Leányok verték ki saját várából. Huszad magával menekült Borosjenőbe Hasszán basához, ki e szókkal fogadta: „No fiam, most már elmehetsz magad Sztambulba a száz hajadon helyett, természetesen: fej nélkül. Dézna várát pedig a nép felégette, s így lett vége a híres erősségnek.

Egy másik verzió szerint: a száz menyasszony fellázdát, betört a löporos kamarába, légbe röpitette a várat, s itt lelte halálát mind a száz, Kurbán bég s az őrséggel együtt.

A történet pedig azt mondja: 1887-ben már állott a déznai vár s akkor vesztette el királyi jellegét, mikor Zsigmond király Losoncay Istvánnak ajándékozta. Volt azután Bebek kézen, majd török kézre jutott. Mikor pusztult el? biztosan nem tudható. Ma már csak om-ladozó falai hirdetik régi dicsőségét. A falak részint homokkőből, részint égetett téglából, erős malterrel vannak rakva. 1896-ban még volt a falakban egy fagerenda, melyből baráti szíves kezek az én gyűjteményem számára is juttattak egy darabot. A múlt nyár folyamán kutattunk ez irányban: faanyagot többé nem találtunk.

(Polytatása következik.)

A francia kormány és a püspökség.

Páris, május 6. Nacionálista részről azt állítják, hogy a tegnapi minisztertanács foglalkozott a püspökök tiltakozásaival is a miniszterelnök legutóbbi rendeletei ellen, a melyekkel a szerzetesek hitazonoklatait eltiltotta és a kolostor kápolnái bezárását elrendelte. A miniszterelnök hangsúlyozta, hogy mulhatatlanul szükséges határozottan fellépni a püspökök ellen és egyuttal megjegyzte, hogy a javadalmak felfüggesztését és a hivatalos hatalommal való visszaélés miatt foganatosítható egyéb intézkedéseket *elég teleneknek tartja*. A minisztertanács ennek következtében elhatározta, hogy tárgyalásokat indít a pápai kuriával, hogy a pápa közvetlenül lépjen közbe és szöjltsa fel a francia püspököket, hogy tartsák meg a konkordatum által vont korlátokat. A miniszterelnököt megbízták, hogy fejtse ki a kuria előtt, hogy a francia kormánynak igen nehéz lesz a radikális és szocialista képviselőknek az állam és az egyház szétválasztására irányuló indítványai ellen küzdeni, ha a püspökök nem hagyják abba ellentállásukat a kultuszminiszterium intézkedései ellen.

Parasztlázadás Horvátországban.

(Harc a magyarok ellen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 6.

A horvátországi zavargások ügye kezd a legkomolyabbra fordulni. Valóságos magyar-mészáriásra szervezkednek a horvát tulzók, a kik fegyvereik közé immár a dinamitot is felvették. A zavargások legérdekesebb formájukban a körösi járásban mutatkoztak, a melyekről a következő fölháborító részleteket írják:

A körösi járásban fekvő Glogovnica község lakosságát felizgatta a község papja; elhitette velük, hogy egész Horvátországot Magyarország fenhatósága alá rendelik és akkor aztán vége lesz a horvátoknak; akkor utolsó órájuk ütött. Erre a nép félreverte a harangokat, a szomszédos községbeliek pedig abban a hiszemben, hogy tűz van, rohantak Glogovnicára. Az izgatók éppen erre számítottak. A minden irányból összesereglett néphez izgató beszédekkel mondtak a magyarság ellen és elmondták, hogy a horvátság végét hirdető magyar zászlók az állomáson vannak és mihelyt azokat kitűzik, vége Horvátországnak.

A fanatizált parasztek erre felfegyverkezve az állomás felé utnak akartak indulni. Ekkor érkezett a tömeghez Trnsy, Körös város szolgabirája, hogy — tudomást szerezve a történetekről — lecsendesítse és felvilágosítsa a népet. A szolgabiró négy csendőrrel ment Glogovnicára, de terve nem sikerült, mert a tömeg megtámadta őket, úgy, hogy a csendőrség kénytelen volt szökni. A tömeg a *szolgabirót elfogta és megkötözte*. Majd falhoz állították és vasvillákat tartva eléje, kényszerítették, ígérje meg és erre adja becsületszavát, hogy hivataláról leköszön, ellenzéki lesz és a magyar zászlókat kiszolgáltatja.

Miután a szolgabiró az életveszélyes fenyegetésekre kényszerhelyzetében mindent megígért, reggelig *bezárták egy disznóba*. Reggel azután hazaküldték, hogy a magyar zászlókat készítse elő. Közben megérkezett a katonaság, hogy kiszabadítsa. Délelőtt azután a tömeg bement Körösrre és a magyar zászlót követelte a szolgabirói hivatal előtt.

A kerületi előjáró le akarva csendesíteni őket, beszédet mondott hozzájuk. Megnyugtatta őket, hogy Horvátország Horvátország marad és ennek jeléül megmutatta és átadta nekik a horvát zászlót. Ámbár ekkor már volt katonaság Körösön, amelylyel a tömeget szét lehetett volna verni, a kerületi előjáró mégis így viselkedett, amiért azonnal fel is függesztették állásától.

A nép ettől vérszemet kapott és a tömeg ordítva ment át Bugojcevrára, ahol *Fodröcny* császári és királyi kamarás földbirtokos lakik, akinek a neje magyar asszony. A tömeg megrohanta a földbirtokos lakását és benyomulva, *elfogták Fodröcnyt és megkötözték, a butorokát összedarabolták és a kastélyát lerombolták*. E vandalizmus után levetkőztették a földbirtokost és arra kényszerítették, hogy ilyen állapotban,

horvát zászlóval a kezében a tömeg élén a legközelebbi községbe, Bojakovára menjen. Itt berontottak a községi előjárósághoz, az összes irományokat elégették és a magyar zászló kiadását követelték. Miután ezt kiadni nem tudták, mert ilyen nincs is, az *előjárót és a polgármestert elfogták, megkötözték* és magukkal vitték. Az időközben megjelent katonaság és csendőrség szabadította ki őket.

Egy másik tömeg ez idő alatt *Soós György* görög keleti kanonoknak, aki a körösi püspökhöz van beosztva, a pusztáját gyújtotta fel. A kanonoknak, aki vasárnap a pusztájára kocsizott ki, *nyoma vészett*. Ez idő szerint legalább mit sem tudnak hollétéről.

Időközben Belovárról 4 század katonaság érkezett, hogy a csendet helyreállítsa, de miután ezek is horvátok, hát bizony az ismert katonai erélyről szó sem lehet. A főispán újabb katonai segítséget kért, mert a tömeg a Körösön lakó *Kicpach* kormánypárti képviselőnek a házat akarta lerombolni és óriási tömegek cirkáltak a városban fel és alá. A katonaság azonban nem avatkozott bele a dologba, mert a felizgatott tömeg oly nagy volt, hogy a katonai erő az ujabbi segítség nélkül kevés lett volna.

Miután a fejleményeknek ily módon nem tudták útját állani, különvonaton kiszállt a belovári törvényszék, a főállamügyész és rövid tanácskozás után *kihirdették a statáriumot*.

A zavargásokról ujabban a következőket táviratozzák:

A körösi járásban tegnapelőtt éjjel történt parasztzavargásoknál egy községben a *csendőrség kénytelen volt löfegyverét használni*, mely alkalommal néhány paraszt könnyen megsebesült. A zavargók ezután elmenekültek. Trnsy körösi járási főnök ellen a zavargások alkalmából megindították a vizsgálatot, a mely hivatalos hatalommal való visszaélést állapított meg. Trnsyt erre az államügyészség indítványára *letartóztaták*. Épp úgy *letartóztaták a glogovnicai plébánost is izgatás miatt*. A hatóságok erélyes intézkedései következtében a körösi járásban teljes nyugalom uralkodik.

Az ex-lex háttérében.

(Andrássy levele, Bánffy cikke.)

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, május 6.

Politikai körökben nagy feltűnést keltett a *Pesti Hírlapnak* mai vezércikke, amely Andrássy Gyula grófnak választóihoz írt nyílt levelével foglalkozik. E vezércikket — állítólag biztos értesülés szerint — *Bánffy Dezső* báró, a volt miniszterelnök írta. A cikknek legnevezetesebb része ez:

Andrássy Gyula a jelenlegi kormányelnök urnak legbizalmasabb tanácsadója, — ha mindjárt felelősség nélkül is — részes tényezője maradt négy éven keresztül, a parlamentári elméletet, a többség érvényesülésének jogát feladó paktumos kormányzásnak.

Most aztán, négy év után ott állunk, a hol álltunk 1897-ben és 1898-ban. A parlamentári forradalom ismét megakasztotta az alkotmányos élet gépezetének kerékeit. Az előző kormány — nem kutatjuk, jogos vagy jogtalan, helyes vagy helytelen — álláspontjával szemben, melylyel mindenesetre határozott erély mellett rendet csinálni akart, kétséget kizárólag csődöt mondott gróf Andrássy Gyula laissez faire, laissez aller elmélete. Úgy tartjuk, joggal mondhatjuk, hogy a mai helyzet értelmi szerzője gróf Andrássy Gyula. Tőle várjuk, tőle követeljük, hogy végre az el- és letanácsolásokkal, a felelősségnélküli tanácsadás és irányítás kényelmes helyzetével szakítson és maga álljon ki, mint vezető-tényező a küzdőhomokra. Ezzel tartozik. Tisztázza a helyzetet; bizonyítsa be tetteivel, hogy az ő rendszere a jó, hogy az ő rendszere a jogosult. Addig, míg az erélyes kezét megfogva, avagy a tehetetlen kezét vezetve, csak a háttérben működik, nincs tisztázva a kérdés. Érvényesítse ő a maga rendszerét. Ha ez sikerül, úgy minden rendben

van, ha azonban ő maga, mint kormányelnök, bebizonyítja, hogy rendszere tarthatatlan, csak akkor józanodhatik ki igazán és végleg az országos közvélemény s juthat annak tudatára, hogy más utra kell lépnie.

Ha a helyzet következetesen akar kialakulni, a jelenlegi kormányelnök utódja *Andrássy Gyula gróf kell hogy legyen*. Nem akarjuk ezzel azt mondani, hogy ő a mi párt-állásunk miniszterelnök-jelöltje. Nem akarjuk azt mondani, hogy az ő lehető programja a mienk. Csak azt akarjuk mondani, hogy a helyzet logikája *Andrássy Gyula grófot* praedestinálja kormányelnöknek, mint a már évek óta alakult helyzet megteremtőjét. Látni akarjuk, mint aki a helyzetért nyíltan felelős is.

A képviselőház folyosóján is ma *Andrássy Gyula grófnak* losonci választóihoz intézett nyílt levelét tárgyalták. Általában nem sok jelentőséget tulajdonítanak a „proklamáció”-nak, s az ellenzék úgy véli, hogy az ő obstrukciójuk vizét éppenséggel nem zavarja meg, sőt — miként az egyik függetlenségi párti képviselő megjegyezte: — „annál nagyobb lánggal ég a tűz, minél jobban fujják.”

Még a szabadelpártban sincsenek mindnyájan meggyőződve, hogy *Andrássy* nyílt levele nagy hatást fogna gyakorolni az egész közvéleményre.

Midőn ma a folyosón az egyik szabadelpárti képviselő *Andrássytól* azt kérdezte, hogy amiket választóinak írt, miért nem mondta el a parlamentben? — *Andrássy* így felelt:

— Mig a parlament az obstrukció kezében van, addig ott nincs szólásszabadság. Ennek folytán elég, ha a miniszterek kénytelenek feláldozni magukat, s beszélnék, mivel kötelességük. Nekünk nem lehet más szerepünk, mint a kormányt támogatni, s mellette kitartani...

A másik esemény, melyről ma a folyosón a szabadelpárti képviselők beszéltek, s melynek híre Bécsből ma érkezett Budapestre: a gróf *Széchenyi Gyula* tegnapielőtti kihallgatása a királynál.

Erről az audienciáról, melyen a király személye melletti miniszter a jelenlegi helyzetről kimerítő jelentést tett a királynak, az terjedt el a kormánypártban, hogy a korona még mindig bizalommal van *Széll Kálmán* iránt.

Mint röpke szó jár szájról-szájra a kormányhoz közel álló körökben, hogy állítólag a király mosolyogva mondta volna környezetének az audienca után:

— *Széchenyi* attól félt, hogy én unom meg; én pedig attól félttem, hogy *Széll* unja meg. Szerencsére mindkettőnk féltelme alaptalannak bizonyult.

Ma délután *minisztertanács* volt, amely estig eltartott. A minisztertanács a *jelenlegi parlamenti helyzettel* is foglalkozott, és a mint beavatott helyről jelentik, a kormány úgy határozott, hogy az obstrukcióval szemben megmarad a passzív ellentállás mellett.

SZINHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Csökörtök: Katalin, operetta. (Páros bérlet.)

* A vén bakancsos és fia a kuszár. *Gál Gyula* utolsó fellépésére Szigeti „régijó” népszínművének korcsmárosát választotta. Ebben a szerepben való fellépésre alig vezethette más a művészt, mint sokoldalúságának bemutatása, mert ez a szerep legkevésbé felel meg az ő egyéniségének. Természetes dolog, hogy olyan talentumos, előkelő művész, mint *Gál Gyula*, rosszat színpadon nem produkálhat, de ha azt mondjuk, hogy az ő korcsmárosa nem az az alak, amely a többi alakításaihoz méltó, nem kisebbítettük a vendég-művész

színészi kvalitásait. Gál ezt a szerepet tulságos realizmussal játszta meg, helyenkint a mimelt tragikumtól többet nyújtott, mint amennyi elég lett volna s így egyes jeleneteiben több volt a *játék*, mint a *valóság*. Ezek a hibák azonban, amelyeket alakításából felsoroltunk, úgy értendők, hogy csak *Gál Gyula* ellen hozhatók fel kifogásul, közepes kvalitású színész ezektől még akár dicséretet is nyerhetne. A darab többi szereplői közül *Békés Gyula* (akit tisztelői ezüst koszorúval leptek meg) és *Békéssy Gyula* emelendők ki. *Békésnek* ez az alakítása is karakterisztikus és finoman kidolgozott volt. *Békéssy* szintén jó, mint minden népszínműben. Az előadás általában nem mozgott erős alapon, a kar egyes nő-tagjai az izléstelenségig extemporizáltak. (z. t.)

* Utolsó előadás. A holnapi előadással befejeződik az idei téli szezon, mely után a társulat hat heti szünidőt tart. A mai előadásban lép fel utoljára a szünidő előtt *Zilahyiné S. Vilma*, ki a czimszerepben, nemkülömben *Rózsa Lili*, ki *Germain* hadnagyot játszta.

* Előkészületek a nyári idényre. A nyári színháznak június 20-ra tervbe vett megnyitására nagy előkészületeket tesz az igazgató. Már eddig is a következő újonságokat szerzte meg: *Egy görbe nap*, *Milliók a hó alatt*, *Minna Vanna*, *Fifin* (operett) stb. Lesz néhány repiz is, u. m.: *Mikádó* (operett), *Görög rab-szolga* (operett), *Szép Meluzina*, tündérajáték és az *Ordög pilulái*, látványos bohózat.

Az Aradi Tanítók Köre megalakulása.

(A tisztikar választása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 6.

Ma gyűltek egybe az aradi tanítók, hogy megalakítsák véglegesen az *Aradi Tanítók Testületét*. A *Weitzer János*-utcai fiúiskolában délután folyt le az ülés. Közel egy évtizede annak, hogy a tanítóság szükségét érzi, miszerint egy testületté alakulva, egyöntetűen járjon el dolgainak intézésénél. A közoktatásügyi miniszter által nemrég kibocsátott *Utastás* is szükségessé teszi, hogy a községi iskolák tanítói a tankönyvek használata, a tananyag beosztás stb. ilyen kérdésben egységesen állapodjanak meg.

Ezek voltak az indító okok, hogy most az aradi tanítóság egy testületté alakult oly célból, hogy városunk oktatásügyét előbbre vigyék. Nemrégiben a többség a miniszter által jóváhagyott alapszabálylyal ellátott testületet óhajtott, mint a milyen például a fővárosi tanítóság testülete, mely egyesíti magában a sok-sok intézet kisebb testületét. Ez az óhaj azonban félreértésre, sőt félremagyarázásra is szolgáltatott okot; ezért választotta most a tanítóság a társadalmi uton való egyesülést, melynek világos és határozott célja nem egyéb, mint az oktatásügy előbbrevitele.

A testület élére sikerült megnyerni a város közoktatásügyének vezetőjét: *Millig József* iskolafelügyelőt, kinek személye garancia a testület helyes és hasznos munkálkodásának.

Az ülésen *Szilágyi György* elnökölt, ki az ülés megnyitása után bemutatta a kiküldött bizottság által kidolgozott szabályzatot, mely szerint a testület működik. Ezt a tanítóság egyhangulag elfogadta. A testület címe ez: *Az Aradi Tanítók Köre*.

A midőn a testület ezt a munkáját befejezte, *Szilágyi György* elnök kijelentette, hogy munkájának befejezése után tisztéről lemond. A gyűlés lemondását elfogadta s kitartó, lelkes munkájáért köszönetét fejezi ki.

Szilágyi György felkérte *Millig József* iskolafelügyelőt, hogy a mult ülésen tett ígéretéhez képest fogadja el a testület elnöki székét.

Millig József megköszöni a testület bizalmát s mivel annak céljaival teljesen egyetért, szívesen áll az élére. Az egyesület célja és törekvése Aradváros tanügyét s minden tanítónak az érdekét támogatni, a tanügyet felvirágoztatni s előre vinni. Adja Isten, hogy a kitűzött célt elérjük, hogy mindenkit meggyőzzünk arról, hogy méltók vagyunk a magyar tanító névre.

Ezután a választást a többi tisztségre is megejtették. A tisztikar így alakult: elnök: *Millig József*, alelnökök: *Sófalvi György* és *Marrinkovits Péterné*, jegyző: *Mohos Ágoston*, gazda: *Neidenbach Odön*, ellenőr *Korom József*.

Az ülés ezzel véget ért.

Harangszentelés az aradi román templomban.

(A főszentelés püspök fogadása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 6.

Ugyanaz időben, a mikor *Papp I. János* a nagyszabeni érseki székesegyházban aradi püspökké szentelték, avatták föl Aradon ünnepelesen a harangot, a melyet ő az aradi székesegyháznak adott, püspökké választásának emlékére.

A harangszentelés a ma délelőtt, a románok Szent György-napján tartott mise kapcsán ment végbe. A misén *Csorogár Romulusz* protodiakonus, szeminárlumi igazgató celebrált *Vácán Traján* és *Bogya* lelkészek, továbbá dr. *Botis Tivadar* diakonus segédletével. A szentbeszéd *Csorogár Romulusz* tartotta, megemlékezőn arról, hogy ma szentelik fel az egyházmegye új püspökét, a ki a harangot isten dicséretére adományozta, s a kinek a harang falára vésett jelképét ajánlotta a hívek figyelmébe.

A mise végeztével a templom egész közönsége a templom udvarára ment, a hol az új harang föl volt állítva. Diszes, hatalmas alkotmány az új harang. A súlya 2260 kilogramm. A negyedik harangja ez az aradi székesegyháznak, s a legnagyobb valamennyi közül. Egyik oldalán románul ez a fölírás:

Püspökké történt megválasztásom emlékeül az aradi görög keleti román székesegyháznak szentilem e harangot, Isten dicsőségére és magasztalására.
Papp I. János.

Ezen az oldalon a püspök domborművé arcképe is látható. A másik oldalon a 18. zsoltár huszonötödik sora áll, a mely a magyar zsoltárfordításban így hangzik:

Asért megfizetett nekem az ur az én igazságom szerint; az én kezeimnek tisztaságát szerint az ő szemei előtt.

A harangszentelési aktust ugyancsak *Csorogár Romulusz* végezte.

Az új harangot holnap délelőtt vontatják fel a román templom tornyába, s első alkalommal holnap délután fog megszólalni, amikor az új püspök, a harang adományozója, Nagyszabentől visszajövet, a városba bevonul.

Papp I. János fogadtatása különben fölöttébb egyszerű lesz. Maga kérte a fogadtatás mellőzését, miután ugymond, ő nem idegenből jön, hanem itthon van s állandóan itt él. A szentszékeknek itthon levő tagjai a vasúti pályaudvaron fogadják az immár felszentelt püspököt és kíséretét, az aradi görög keleti román egyházközség vezetői pedig a püspöki palotában várják és üdvözlik.

Zárt ülés a képviselőházban.

(Az elnököt lecsavarták.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 6.

A képviselőház mai ülésén rendkívül izgatott vitát keltett a napirend megállapítása, s közben hosszú zárt ülést tartott a Ház, úgy, hogy a honatyák csak öt órákor mehettek haza.

Dániel alelnök Ráth Endre beszéde után megállapította a holnapi ülés napirendjét, a melyre a mentelmi ügyek tárgyalását is fölvette.

Ballagi Géza azt indítványozta, hogy holnap folytassák az indemnitati tárgyalását s csak annak teljes letárgyalása után vegyék elő a mentelmi ügyeket.

Polonyi Géza szerint a már megállapított napirendet megváltoztatni nem lehet.

Feilitzsch Artur báró szerint elsőrendű érdeke az országnak, hogy a míg indemnitás nincs, minden más ügynek parlamenti tárgyalása függesztessék föl.

Szell Kálmán hivatkozik a képviselőház eddigi gyakorlatára, amely szerint a napirendet meg lehet változtatni.

Kubik Béla: Ez erőszak, amelynek következményeit a kormány fogja érezni!

Az ellenzék erre zárt ülést kért. A jobboldalról közbekiáltottak:

— Szavazás közben nem lehet zárt ülést kérni!

Erre Kubik rendkívül dühösen, magából kikelve pattant föl, s ezt kiáltotta a jobboldal felé:

— Ezek az apukat is megölik! Minden gazdaságra képesek!

A jobboldalon erre féktelen vihar, szenvdelmes tiltakozás tört ki. Többen fölugrottak helyükről. Az Andrássy grófok, Hadik gróf, Kubinyi Géza öklüket rázva kiáltották:

— Ki vele! Ki kell dobni! Rendre! Korcsmába való! Kérjen bocsánatot!

Percekig tartott a lárma, amikor Dániel alelnök Kubikot rendreutasította.

— Nem elég! — kiáltották jobb felől. A zűrzavar alig csillapodott. Az elnök végre elrendelte a zárt ülést.

A zárt ülésen rendkívül hosszú házszabály-vita volt, amelyben Polonyi Géza, Szell Kálmán, Holló Lajos, Ugron Gábor és Bedthy Ákos vettek részt.

Bedthy azzal kezdte, hogy ő is kérte a zárt ülést, mert azt hitte, hogy sikerülni fog a kapacitáció megkísérlése. Most azonban erre reménye nincs. Fejetlenség van a vezetésben, erőszakkal kezdenek dolgozni. A miniszterelnök felfogása úgy változik, mind az időjárás áprilisban. Eszébe jut a német vers:

Auf dem Dache sitzt ein Greis,
Der sich nicht zu helfen weiss.

Tiltakozik a napirend-határozat megváltoztatása ellen és figyelmezteti az elnököt a házszabályok szigorú betartására. Reméli, hogy az elnök ily üzelmekbe nem hagyja magát bevonni. Ha a tuloldal erőszakhoz akar folyamodni, akkor itt emberekre talál. Majd meglátjuk, ki lesz az erősebb! Mi utolsó lehelletünkig küzdünk.

Kubik Béla: Mikor arról értesült, hogy a már megállapított napirendet meg akarják változtatni, felindulásában meglepedkezett magáról. Tiltakozik a határozat megváltoztatása ellen.

Szell Kálmán azt mondja, kár a műfelháborodás, mert neki sincs más intenciója, mint a mit Ballagi mondott, hogy a jelentés felett való vita ne zavartassék.

Elnök ezután a zárt ülést berekesztette.

A nyílt ülés kezdetén

Kubik Béla bocsánatot kért, hogy heve által elragadtatva, a képviselőház tekintélyét sértő kifejezést használt, kijelenti, hogy a Ház tekintélyén csorbát ejteni nem akart.

Ezután az elnök fölvetette a kérdést, elfogadja-e a Ház az elnöki indítványt, a mely szerint holnap a mentelmi ügyek is tárgyalatassanak, vagy a Ballagi-féle javaslatot, a mely szerint zavartalanul folytatják a jelentés felett való vitát.

A Ház többsége a Ballagi-féle indítványt fogadta el, s az elnöki előterjesztést leszavazta.

Az ülés öt órákor ért véget.

SPORT.

+ A Meteor kerékpárklub ma este 8 órákor évi rendes közgyűlést tart. Az elnökség.

Az izr. nőegyesület közgyűlése.

(A Neuman-család üdvözlése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 6.

Az aradi izr. jótékony nőegyesület ma délután tartotta évi közgyűlését az izr. hitközség helyiségében. Elnökül az Arminné alelnököt, elnökül a távollevő Neuman-Fürst Mária elnököt helyett.

Az első tárgy az évi jelentés volt, melyet Rosenberg Lipót hitközségi főjegyző terjesztett elő.

Mindenekelőtt — kezdte jelentését — egy örömdetes körülményről kívánok megemlékezni, a mely egyesületünk egész vonalán élénk visszhangot keltett. O felsege a király ugyanis az egyesületünk irányában évtizedek óta kiváló bőkezűséget és áldozatkészséget tanúsító Neuman család két jeles tagját, nevezetesen Neuman Dániel urat és törvényes utódait, továbbá ifj. Neuman Adolf urat végvári előnévvel nemesi rangra emelte, méltó elismerésként azon nagy érdemekért, melyeket a közgazdaság és közjótékonyosság terén maguknak szereztek. A midőn ezen jól megérdemelt kitüntetés feletti benső örömnünknek kifejezést adunk, első sorban fejezzük ki szerencsekívánatainkat és üdvözlésünket egyesületünk nagy érdemű elnöke végvári Neuman Dánielné szül. Fürst Mária urnónél, a ki egyesületünk fejlesztése körül maradandó érdemekben gazdag. Azon szívnemességhez, melyet az ezek ura a királyok-királya nemeslelke osztályrészére juttatott, ő felsege a jóságos király a rangnemesítést társította, a melynek mindenkoron disze leendő. Bensőségteljesen üdvözljük továbbá végvári Neuman Dániel és végvári ifj. Neuman Adolf urat azon jeles és nemesszívű támogatás iránti elismerés és hála kapcsán, melyet egyesületünk irányában mindenha tanusítottak, végre indítványozom, hogy ezen körülmény mai közgyűlésünk jegyzőkönyvében határozatlanlag megörökíttessék és kivonatilag az érdekeltekkel közöltessék.

Az indítványt a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel elfogadta.

Ezután az igazgatási jelentés következett, melynek során világos képet nyert a közgyűlés ama nagyarányú jótékonyaságról, melyet az egyesület az elmúlt év folyamán is gyakorolt. A jelentés eme részét lapunkban már előzetesen ismertettük.

A népkönyha jelentését terjesztette ezután elő Weisz József titkár. Erről a beszámolórol, mely mindenre kiterjedően ismerteti a humanus intézmény működését, hasonlóképen irunk már.

A jelentéseket egyhangulag tudomásul vették, hasonlóképen a számvizsgáló bizottság jelentését, mely utóbbinak indítványához képest elismerését fejezte ki a közgyűlés dr. Grossmann Jakabné pénztáros és alaptőke gondnoknak. Elismerést szavaztak Tenner Lajosné és Wallfisch Arminné népkönyha előljáróknak is.

A számvizsgáló bizottságba kiküldettek: Wallfisch Ármán, Leopold Zsigmond és Rosenberg Lipót. A jegyzőkönyv hitelesítésére Herzl Bernátné és dr. Lukács Lajosné kérte fel a közgyűlést.

Elnökül az Arminné elnöke alatt jelen voltak: Assael Adolfné, dr. Grossmann Jakabné, Herzl Bernátné, Keller Izsóné, Lilienberg Sándorné, dr. Lukács Lajosné, özv. Lusztig Adolfné, Lusztig Arminné, Leopold-Ransburg Szidónia, Mayer Miksáné, özv. Mandl Mórné, Preisach Vilmosné, dr. Rosenberg Sándorné, Rosenberg Lipótné, dr. Singer Jánosné, Szabó Albertné, Tenner Lajosné, Wallfisch Arminné, Rosenberg Lipót, Weisz József.

Öngyilkos vasuti tisztviselő.

(Laboda Lajos öngyilkossága.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 6.

Az emberi betegségek egyik legszomorubbja, a sorvasztó tüdővész erőszakos halálra készítetett egy fiatal embert. Az arad-csanádi vasutak fiatal, rokonszenves tisztviselője: Laboda Lajos hivatalnok ma délelőtt öngyilkossággal akart véget vetni életének. Revolvert fogott maga ellen, a golyó azonban bár a koponyába hatolt, az agyvelőt nem érte s így a lövés nem feltétlenül halálos. Az öngyilkos tisztviselő életben maradásához azonban így sincs remény, mert évek óta tartó tüdő-baja annyira súlyosbodott az utolsó napokban, hogy a tragikus sorsu fiatalember napjal az öngyilkossági kísérlet nélkül is megvannak számlálva.

Az öngyilkosság részleteiről tudósítunk a következőket írja:

Laboda Lajos, az arad-csanádi vasutaknak fiatal, alig 28 éves tisztviselője, már három év óta tüdővészben szenved. Két esztendő előtt a csanádi vasutak igazgatóságának jóvoltából a délvidékre fürdőzni ment, majd Tátrafüreden keresett gyógyulást, a klíma azonban nem segített a baján, mely fokozatosan, de romboló erővel tette tönkre a fiatal tisztviselő szervezetét.

Négy hét előtt Laboda Lajos betegsége annyira súlyosbodott, hogy szüleinek Demeter-utca 94. számú lakásán ágyba feküdt s azóta föl sem kelt. A legfélelmelebb betegség az utolsó két hét alatt elemi erővel vett erőt Labodán úgy, hogy hozzátartozói napok óta el voltak készülve a halál bekövetkezésére. Az este már — úgy látszott — annyira rosszul volt a beteg, hogy a reggelt sem éri meg.

Erre való tekintettel az öngyilkos bátyja Laboda Ferenc csanádi vasuti hivatalnok már délelőtt 11 órákor hazament a hivatalból, s felváltotta az ápolásban nőtestvérüket, aki a fogorvoshoz ment. Eközben követte el Laboda Lajos az öngyilkosságot, délben fél 12 órákor. Szobájában egyedül volt, az asztaliokból revolvert vett elő, azt hat golyóra megtöltötte s jobb halántékába lött.

A golyó, valószínűleg azért, mert a beteg gyenge, erőtlén volt, s így a lövést biztosan irányítani nem tudta, csak a koponya-csontba hatolt s abban bent is maradt. A lövés zajára Laboda Ferenc ment be a beteg fiu szobájába s öt ágyban fekvő véres fejvel találta.

A rendőrségtől, melynek bejelentették az esetet, Berecs Ferenc alkapitány és dr. Tisch Mór t. főorvos mentek ki. Labodát lakásán ápolják. A rendőrtiszt nem hallgatta ki az öngyilkost, mert ez annyira gyenge volt, hogy beszédre alig volt képes. A körülményekből látható azonban, hogy az öngyilkosságra betegségén kívül egyéb oka nem volt.

Ki az apa?

(Lujza hercegnő gyermeke.)

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Drezda, április 6.

Lindauból jelentik, hogy Lujza hercegnő gyermekét tegnap este Anna Monika Pia névre keresztelték.

Már napokkal a szülés előtt kényes témáról komoly tanácskozás folyt a drezdai udvarnál Orvosszakértők és a királyi ház tagjai tanácskoztak a fölött, hogy az anyakönyvben kit szerepeltessenek az újszülött atyja gyanánt. A trónörökös nem vett részt e tanácskozáson, dacára annak, hogy jelenléte okvetlenül szükséges lett volna az apaság kérdésének eldöntésénél.

Az orvosszakértők arra az álláspontra helyezkedtek, hogy az újszülött leánykának a trónörökös az atyja, miután a kritikus időben, tehát kilenc hónap előtt a trónörökös pár Párisban tartózkodott, míg Giron, a nyelvmester, szabadságon volt Brüsszelben.

A királyi ház néhány tagja ennek ellenében határozottan a Giron apasága mellett foglalt állást s felháborodva tiltakoztak az ellen, hogy a francia nyelvmester gyermekének apja gyanánt Szászország leendő királyát írják be.

Napokig tartott a tanácskozás, de meg egyezésre jutni nem tudtak s végre is felhívták a trónörökösöt, nyilatkozzék e kényes kérdésben. A trónörökös nyilatkozott is, de mit mondott, arról nem szerezhett tudomást a levélíró.

Végre is győzött az a felfogás, hogy nem szabad a botrányt megdagasztani az által, hogy a trónörökösnek gyermekének atyjául ne a trónörökösöt írják anyakönyvbe. Mert Giront ugysem írhatnák be, a gyermek tehát törvénytelen lenne.

S így történt, hogy a linaul anyakönyvben a szász trónörökös szerepel mint apa. A gyermeket az udvar törvényei értelmében az udvarnál fogják felnevelni, rangban, fényben és pompában. Lujza főhercegnő s a királyi család között még egyezés is jött létre arra nézve, hogy a gyermeket kiadja a királyi családnak.

A kiutasított Otero.

(Egész az angol király párisi látogatásáról.)

— Az Aradi Közlöny tudósításától. —

Arad, május 6.

Röviden megírták már az újságok, hogy Edvárd angol király tiszteletére a párisi Comédie-Francaiseban tartott diszcoladásról kiutasították a „szép Oterót”, a tizenkilencedik század egyik leghíresebb félvilági hölgyét. Erről a históriáról most az alábbi érdekes részleteket táviratozzák:

A szép Otero megjelenése a május elsején tartott diszcoladáson teljesen váratlanul jött. A spanyol táncosnő kiutasítása a nap eseményét képezte és nagyobb érdekességet azzal nyer, hogy Otero barátnéja, a nem kevésbé híres Liane de Pougy tegnapelőtt este az opera diszcoladásán szintén megjelent, földszinti zártzárkát elfoglalta és az est végéig ottmaradt. Ma azt kérdezi a közönség: „Mért utasították ki az egyiket, és miért tűrték meg a másikat?”

Hogy mint került a szép Otero a Comédie-Francaise-ba és Liane de Pougy az operába? Mind a két kérdésre nem nehéz a felelet. Ez a két hölgy évek óta a párisi „chronique scandaleuse” előtérben áll. Mindegyik elmondhatja, hogy két világban van nagyhíre; az Oceánon innen is, túl is lábaik előtt heverték a hódolók. A szép Otero egy ideig barátnője volt egy japán hercegnék is, nem is szól-

va régi new-yorki, párisi, pétervári, berlini és bécsi imádóiról.

Hasonló budoárhíresség Liane de Pougy. Ő is látta már két világrész arszlánjait a lábai előtt. A mult évben azt is beszélték róla, hogy a persa sah kegyeit is megnyerte, mikor az Párisban járt. Mikor a saht hivatalos ebédre várták, és ez, az uralkodói szokás ellenére, késve érkezett, egy fiatal diplomata odasugta társának: „Bizonyosan a Liane de Pougynál maradt el”. Fürsý, az aktualitások szellemes kupléénekes, már másnap este csipős kuplét fujt Muzaffer Ed din és a szöke barátságáról és az egész Páris nevetett hozzá.

De térjünk vissza a kérdésre; honnan szerezte a két hölgy a diszcoladásokra a jegyeket? Az angol király tiszteletére adott két diszcoladásra a külügy-ministerium bocsátott ki névre szóló meghívókat. A ministeriumban tehát jól ismerik azt a két urat, akik közül az egyik (állítólag egy képviselő) Oteronak, a másik Lianenak engedte át jegyét.

Otero, aki azt hitte, hogy a legelőkelőbb párisi társaságban nyilvánosan mutogathatja magát, mesésen kiöltözött. Két csupor festékekkel annyira amennyire megfiatalította magát és mikor belépett a színházba, látszott, hogy ruhája nagyon, de nagyon mélyen ki van vágva. A szép Otero, ismerve a hatást, hencseregve ült le székére. D'Houssonville gróf akadémikus és egy radikális képviselő felesége közt volt a helye. Nemsokára azonban jött egy láncokkal teleaggatott huissier és udvariasan a fülébe sugta, hogy kívül tágasabb. Otero halotthalványan hagyta el a színházat.

A másik, Liane de Pougy azért járt nagyobb szerencsével az operában, mert feltűnés nélkül ment a színházba s ruhája diszkrétan volt kivágva. Liane a 84 éves Wallon szenátor mellé jutott, aki tudvalevőleg a jelenlegi francia alkotmányt összeállította. Az öreg tábori látcsóhoz hasonló gukkel nézte közvetlen szomszédnőjét, aminek természetesen kacagott az egész színház.

MULATSÁGOK.

(—) A nagy zserindi gyógyfürdő ünnepélyes megnyitása alkalmából f. május hó 10 én a fürdővendéglő nagytermében zártkörű táncmulatságot rendeznek. Belépti-díj személyenként 1 kor. Kezdeté 6 órakor.

A tanítójelölt öngyilkossága.

(A Maros titka.)

— Az Aradi Közlöny tudósításától. —

Arad, május 6.

Az aradi rendőrség ma este értesítést kapott, hogy a közeli Hidegkut község határában a Marosból egy holttestet fogtak ki. A holttest egy fiatal emberé, ki tizennyolc éves korában közel tanulmányainak befejeztéhez vetett véget életének. Bizonyíték nincs ugyan reá, de minden kétséget kizárólag öngyilkossá lett.

Horn Károly a szomorú eset hőse. Az aradi áll. tanítóképző intézet negyedéves növendéke volt. Szülei szentannal lakosok, de ő, az iskola miatt, itt tartózkodott Aradon.

Néhány hét előtt eltűnt a városból. Az aradi rendőrség mindenfelé kerestette, de hiába, nyoma veszett. Szülei sem tudták elképzelni, mi sorsra jutott a fiuk.

Ma azután megjött a szomorú magyarázat. A hidegkuti előjáróság telefonon tudatta az aradi rendőrséggel, hogy a vízbe fullt fiatal ember Horn Károly. Kilitét a zsebében talált írásokból állapították meg.

Az előjáróság értesítése szerint a holttest hosszabb idő óta lehetett a vízben. Hogy eltűnése után azonnal öngyilkos lett-e, az még nincs megállapítva.

A tragikus esetről értesítették a fiu szüleit, kiknek most már nincs okuk a kutatásra, de annál több a gyászra. Hogy mi vitte a fiatal embert az öngyilkosságra, nem tudják.

HIREK.

— A király Budapesten. A király, mint Bécsből jelentik, e hó 11 én délután utazik le Budapestre, amivel egyuttal meg van cáfolva az a híresztelés, mintha a jelenlegi zavaros politikai viszonyok miatt távol maradna a király a Duna-ünnepélyről.

— Az aradi román püspök fölszentelése. Nagyszebenből táviratozzák: Metianu János érsek-metropolita ma délelőtt szentelte fel püspökké Papp I. Jánost, az aradi egyházmegye új fejét. A fölszentelésnél az érseknek Popea Miklós karánsebesi püspök segédkezett, s annak szertartásában részt vettek az arkimandriták is: Purcáriu Iláron dr. szebeni, Hamsea Agoston aradi és Musta Filaret karánsebesi arkimandrita. A fölszentelésnél jelen volt Mangra Vazul nagyváradi püspöki helynök, továbbá az aradi görög keleti román szentszék részéről: Oncu Miklós dr. és Trucsa Péter, továbbá Popovics György, Trailezku János dr. és Beles Vazul eszperesek. A fölszentelt püspök hosszabb beszédet tartott, a melyben fogadalmat tett, hogy kötelességének fogja ismerni egyháza javát előmozdítani. A püspök holnap délután, az erdélyi vonattal érkezik vissza Aradra. A beiktatás napját csak a püspök hazatérése után állapítják meg. Annyi azonban valószínű, hogy a beiktatást, miután Popea püspök hajlott kora terhessé teszi ezt a feladatot, mint érseki mandatárius Roska Eusebius dr. protoszinellus, a szebeni román papnevelő igazgatója fogja vezetni, ugyanaz, a ki a legutóbbi püspökválasztáson elnökölt.

— A Visontai Barta párbaj. A Visontai Soma és Barta Odön között keletkezett lovagias ügyben a segédek, a mint megírtuk, kardpárbajban állapodtak meg, teljes bandázssal, harc képességig. A párbajt azonban elhalasztották, mert Bartának a Máramarosszigeti Takarékpénztár egy pörös ügyében sürgősen el kellett utazni. A mint fővárosi tudósítónk táviratozza: Lovász Márton és Nessi Pál, mint Visontai, Komjáthy Béla és Tóth Odön mint Barta segédei ma ismét összeültek s elhatározták, hogy a párbajt szombaton tartják meg.

— A Balkán háboruja előtt. Belgrádból táviratozzák: Pryml mellett bolgár bandák dinamitot vetettek török alattvalókra Számos török elpusztult. Konstantinápolyból a következő táviratokat vesszük:

Üszküb mellett és a távoli környéken elfogtak számos bolgárt, többek között a bolgár püspök titkárát is.

Az angol, orosz és francia nagykövete ma értesítették a portát, hogy az elpusztított alattvalóikért kártérítést fognak követelni. Egy angol hajó hir szerint Voloban tartózkodik, hogy szükség esetén megvédje a szalonikiai angol gyarmatot.

Ujabb távirat jelenti: Harminc albán főnököt és előkelő polgárt, a kik a reform-ellenes mozgalmakban részt vettek, letartóztattak és Konstantinápolyba szállították.

Omer Rusdi basa marsal a következő csapatokkal van északkeleti Albániában: 84 nizam-zászlóalj, 82 redif-zászlóalj, 3 lovas-ezred, és tizenöt ütög. A basa hadmiveléseiről ujabb hírek nem érkeztek, a miből azt következtetik, hogy azok egyelőre szünetelnek.

REGÉNY-CSARNOK

Klára grófnő.

— Francia regény. —

Fordította: Ritt Gyula.

[15]

(Folytatás.)

NYOLCADIK FEJEZET.

A grófnő, Richard és Clementine comtesse, még aznap elhagyták az alenconi kastélyt, ami ismét a legnagyobb csöndességbe merült.

Ha Renée azt hitte, hogy a nyugalom újra lecsendesíti a belsejében dúló vihart, újra helyreállítja lelki egyensúlyát, akkor nagyon csalódott. A főséges csönd, ijesztő rémként vette körül, mi napról-napra elviselhetetlenebbé kezdett válni. A nagy világ lármája után vágyott, hogy elűzze magát azokat a sötét képeket, melyek éjjel-nappal üldözték és fásulttá tették szívét.

Ha nem akarta magát egy benső tüztől elemésztetni, ha nem akart teljesen elpusztulni, akkor változtatni kell életén. A tél hamar beköszöntött, a csillogó hold belepte a fákat és a mezőséget. A decemberi vihar végig süvöltött a park százados fái közt és gunymelodiákat fűtyült a kastély nyigorgó szélkakasán.

A kastély körül magasan állott a hó és Renée hősírba temetve érezte magát. A sötét, kongó folyosó, a sivár, üres nagy termek, a falakról merev tekintettel lebamuló ősei, a hóvár csontig ható rémes süvöltése, a félelmes bagoly vihorgás az örületig kergették. Egy, félelmes, rideg, álmatlan éjj utáni reggel meghozta elhatározását. Nem akart elevenem eltemetve lenni, embereket akart maga körül látni, s ő maga is élni, vigan élni akart.

Claire mélyen föllélegzett, midőn Renée, elhatározását közölte vele. Remélte, hogy a párisi élet, szerfele változatával visszafogja hozni férje lelki nyugalmát s akkor ismét eljő az alkalom, hogy férjéhez közeledhessen.

Renée észrevette Claire szeméinek föllángolását.

— Egyetértés elhatározásommal? — kérdezte ingerült hangon.

— Nagyon örvendek elhatározásodnak, — válaszolt Claire és sötét pir ömlött végig arcán. — Azt hiszem, hogy a változás jó hatással lesz reád.

Renée fölnevetett.

— Nagyon kegyes vagy... Sok régi ismerőssel fogsz találkozni Párisban; remélem, hogy az kellemesen fog téged érinteni.

— Nem vágyom társaságba.

— Valóban?! Pedig nagyon szeretném, hogy ott minél gyakrabban megjelenj. Az emberek nem tudják majd mire vélni zárkózottságodat.

— Mindent kívánságod szerint fogok tenni.

— Már meguntam ezt a remete életet. Estélyeket fogunk adni, társaságokba fogunk járni és ezekből kifolyólag apró kötelességek fognak reád háramlani.

— Remélem, hogy teljesíthetni fogom azokat, — válaszolt Claire büszke hangon. — Mikor kívánod, hogy utazzunk?

— Holnapután, ha tervedbe vág.

— Természetes, készen leszek, szólt Claire és fejével bólintva elhagyta a termet.

Hoviharos téli nap volt midőn Renée és Claire elhagyták az alenconi ódon kastélyt. Az igazgató borus mosolyival mondta, hogy most téli álomba fog merülni Alencon. Sofie könnyet hullajtva csókolt kezét úrnőjének, Fleura doktor „szerencsés visszontlást tavaszszal” kiáltott a kocsi, a gróf intett, az inas becsapta a hintó ajtaját és egy könnyű ugrással föntermett a kocsi mellett a bakon, egy ostor csattogás és a kocsi kigördült a kastély címeres kapuja alól.

— Én mindent egészen, mondom, hogy egészen másképp gondoltam — mormogta Durois ur Sofie-bez, amint visszakerültek a kastélyba.

— Oh az én jó, az én kedves urnóm, — sóhajtott Sofie. — Istenem, milyen rosszak a férfiak!

— Az ember nem tudja, hogy ki a hibás — dörmögte vissza az igazgató.

— A méltóságos asszony, bizonyára nem! Csak én volnék a helyébe! — szólt és kezét ökölbe szorítva, fejet fölött megrázta a levegőben.

A kocsi tova gördült és a hulló hó fátyolán keresztül már nem messze lehetett látni.

Az alenconi kastély tornyaival együtt már eltűnt a láthatárról. A kocsi Renée hallgatag ült Claire mellett, ki fázva burkolózott prémes köpenykejébe. Ezelőtt egy félórával milyen magasztos reményekkel lépte át az alenconi kastély kapuját. Milyen rövid idő s mennyit szenvedett már azóta? s akkor még hitte, remélte, hogy hamar vissza fogja nyerni férje szerelmét és bizalmát. A nap barátságosan mosolygott reá a kék égboltról, a fák lombjai között enyhe szelőlő sutlogott, a bokrok hangosak voltak a csi-csergő kis madárkák üdvözlődalától, vígság, békesség, napfény és szeretet költözött be mindenhoza, . . . az ő szívébe is. Oh mily hamar, mily gyorsan repült el ez a szép remény. Szíve a letarolt mezőhöz, az ékeket vesztett, vihar dult erdőhöz, a hó alá fojtott élethez hasonlított, a mi megmerevedett tekintete elé tárt, távol messzeségben.

Nemsokára felszálltak a gyorsvonatra, a mi fáradhatlan sietséggel robogott előre. Mint ködfátyol képek vonultak el szemük előtt az erdők, földek, falvacskák s lassankint az est is, mindent fekete sötétségbe mártva, leereszkedett a földre.

Claire szótlan ült, hallgatag férje mellett, aki még csak nem is oly régen édes szavakat sutlogott fülébe az örök szerelemtől, az örök boldogságról. Mit vétett ő, hogy kirántották abból a szép álomból, a mely oly szép, ragyogó életet ígért neki. Gyötrő fájdalmában sóhajtott, mintha valami titkos hatalom kényszerítene, hogy megfogja férje kezét, oda dobja magát lábaihoz mintegy oltalmat keresve, vagy karjai ba zárassa magát; ajkát oda tapassza az ő ajkához, vagy hogy az ő keblén sirhassa ki magát, hogy átengedje magát a szeretett férfinak.

Mint a szomjas őz, égő ajkakkal, mohó vágygally keresi a hűsítő forrásvizet, úgy vágyott ő is most egy kis szeretetre, egy kis boldogságra. Szerelm és boldogság . . . Szerelm és boldogság . . . Es a kerekék gunyolódva zörögtek: Szerelm és boldogság? . . . Szerelm és boldogság! . . . Szerelm és boldogság? . . .

Arcán szorosra húzta a fátyolt és könnyes arcát oda szoritotta kis fejpárnájához. Mitsem akart már látni, mitsem akart már hallani, de elhunyt szeméi előtt rémesen vigyorgó alakok táncoltak, kápráztató, tarka fénypontok, szem-szuró lángocskák lebegtek föl s alá és azok a rettenetes kerekék csufolódva zörögtek tovább és tovább: Szerelm és boldogság!

Egy hosszú, éles fűtyülés fölljeesztette rémlátásából. Magas épületsoportok tüntek fel s maradtak el a kocsi ablakai előtt. Harangjelzés, sipolás, fékezés és a mozdonyok lassu zakatolása hallatszott. A menet meglassult, a kerekék nyikorogtak . . . megálltak. A csarnokban nappali fény áradt széjjel. A kocsiajtókat kinyitották, az utasok kiszálltak, láрма, zaj, hangos kiabálás mindenütt . . . Párisban voltak.

(Folytatása következik.)

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1903. évi május hó 1-től. —

ARADROL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felé érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Gyorsvonat délután	4.21	Személyvonat d. u.	3.33
Személysz. tv. d. u.	4.45	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szm. Szolnokról este	9.—
Erdély felé:		Erdély felé:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	6.59
Gyorsvonat délután	12.11	Gyorsvonat reggel	8.08
Soborsinig délután	2.04	Személyvonat d. e.	10.50
Személyvonat d. u.	4.07	Radnáról délután	3.36
Radnára délután	6.35	Gyorsvonat délután	4.06
Gyorsvonat este	7.18	Radnáról vas. és ün. e.	8.13
Temevár felé:		Temevár felé:	
Személyvonat reggel	6.15	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.59
Szeged felé:		Szeged felé:	
Személyvonat reggel	5.—	Személyvonat reggel	8.33
Vegyesvonat reggel	7.10	Vegyesvonat este	7.06
Személyvonat d. u.	4.11	Személyvonat este	10.38
Brád felé:		Brád felé:	
Személyvonat reggel	6.25	Gurahonczról szm. r.	8.05
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat d. e.	11.—
Gurahonczig szm. dn.	4.30	Személyvonat este	6.56

Arad sz. kir. város
térképea legújabb tervek alapján készítve,
ára 60 fillér

Megjelent és kapható: 1084

Ifj. Klein Mór Ingusz I. és Fia

könyvkereskedésében könyvkereskedésében

ARADON.

ARADON.

Nemzeti színház.

Bérlét 200. sz.

Páros.

Csütörtökön, 1903. évi május hó 7-én:

Katalin.

Eredeti operette 3 felvonásban. Írta: Dr. Béldi Izor. Zenéjét szerette: Fejér Jenő.

SZEMÉLYEK:

H. Katalin	Singhoffler V.	Iwanoff Alexis	Németh J.
Gróf Guracky	Szabó József.	Chevalier	Polgár S.
Buranoff Iván	Győre Alajos.	Duplessis	Rózsa Lili.
Sunderland	Füredi J.	Anica	Szilassy J.
Troikoff Fedor	Sarkadi A.	Gregor	Juhász S.

Kezdete este 7 óra fél órkor.

ALAPITTATOTT 1892.

Hidegviz-intézet.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy hidegviz-intézetemet Zrinyi-utca 5-ik sz. házból

Deák Ferenc-utca 2. Sebesy-féle házba

május hó elsejétől áthelyeztem.

A nagyérdemű közönség szives tudomására hozom, hogy kényelmesen berendezett fürdőm vízvezetékkel reggeli 5 órától esti 8 óráig a nagyérdemű közönség rendelkezésére áll.

A hidegvizmód minden neme (Kneip-féle is) az orvosi rendelet szigorú betartásával nálam eszközölhető. Külön berendezett kitűnő hatású orosz gőzfürdő. Ezenkívül meleg kádfürdőkkel is rendelkezem.

A nagyérdemű közönség szives támogatását kérve,

Maradtam kiváló tisztelettel:

Posch Károly.

Rohitsi

„Templomforrás”

2700

étvágyat teremt,
az emésztést elő
segíti és sza-
bályozza az
anyagcserét.

Köszönetnyilvánítás.

Alólirottak ezuton mondunk hálás köszönetet mindazoknak, kik Istenben boldogult szeretett férjem, illetve a jó gyermek és testvér

TIHANYI JÁNOS,

máv. mozdonyvezetőnek,

elhunyta alkalmával a temetésen résztvettek, mi által fájdalmukat némileg enyhítették, különösen fogadják köszönetünket a vasuti tisztviselő urak, valamint a máv. és acsev. mozdonyvezető urak, kik nemcsak megjelenésükkel, hanem a megboldogultnak ravatalára testületileg koszorut helyezni szivesek voltak, végül pedig Simalya Károly ur, a polgári temetés-rendező vállalat tulajdonosa rendkívül figyelmes és kegyeletteljes eljárásáért.

Arad, 1908. május hó 7-én.

Özv. Tihanyi Jánosné Tihanyi Vencel és fiai.

PÖSTYÉN:

Kénes iszapfürdők. Budapesttől 4 óra.

Köszvény, csusz, ischias, exsudatok-nál

orvosilag első helyen ajánlva.

Tessék prospektust kérni. Fürdőigazgatóság.

A Kass-vendéglő kert megnyitása.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy

kerthelyiségemet

csütörtökön, f. évi május hó 7-én

a 33. gyalogezred zenekara

közreműködése mellett megnyitom.

A hangverseny kezdete 7¹/₂ órakor.

Belépti-díj 20 fillér.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri

Kiváló tisztelettel:

Kass Béla,

vendéglős.

1088

Kiadó nagy műhely lakás és üzlethelyiség

Boros Beni-tér 2. sz. házukban egy 12 méter hosszú, 5 mtr. széles

világos nagy műhely

lakással, esetleg lakás nélkül

kiadó.

Egy

üzlethelyiség

hozzátartozó szép lakással f. évi augusztus hó 1-től kiadó.

Értekezhetni a tulajdonos Kneffel Károly és fia vaskereskedő czégnél Aradon.

Tanító urak figyelmébe.

Kitűnő

vizsgai jutalom könyv.

Vaday József. Tanulók vezérkönyve kötve 1 kor. diszkötésben 1 kor. 30 fill. Országszerte használatban levő

vizsgalapok

helyes vonalozással.

„Haladás” vizsgalap bekötési tábla, melylyel mindenki önmaga kötheti be vizsgalapjait, piros vagy fekete színben, használati utasítással darabja 1 korona.

Kérjük a tanító urakat kiadásainkat, melyek számot tevők, az ország könyvpiacán iskoláikba bevezetni.

Csik János 16 fali olvasótábla.

„ ABC.

„ II. oszt. olvasókönyv.

„ III. oszt. olvasókönyv.

„ IV. oszt. olvasókönyv. (Sajtó alatt.)

Kun-Fülöp Csatt. Gazdasági ism. Iskolák olvasó könyv.

Záray Odön. Földrajz a IV. oszt. számára.

Csik János. Földrajz a III. oszt. számára.

Aradmegye térképészlete 6 fill.

Térképe (sajtó alatt.)

Lejtényi Sándor-féle térkép vázlatok. Az öt világrész (külön külön). Magyarország és osztrák magyar monarchia térképészletei darabja 6 fillér.

Értesítő a népiskolák részére az új utasítás szerint (sajtó alatt.)

Dr. Hunyady. A helyesírás rendszere.

Megjelentek

Ingusz I. és fia

kiadásában Aradon.

Barossparokban

Naponta már reggel 5 órakor kiszolgáltattak mindennemű gyógyvizek poharanként.

Reggeli kávé 5 órától egész napon át.

Mindenféle kávéházi italok és ételek.

Hideg buffet.

Egész éjjel nyitva.

Katonazene és cigányzene fölváltva.

Minden vasárnap délelőtt zóna-reggeli: Gulyás vagy pörkölt és egy pohár sör 40 fillér.

A legfigyelmesebb és legjobb kiszolgálásról gondoskodva van.

Kiváló tisztelettel:

1072

Szűsz Frigyes.

Ajánlunk ipar és háztartási célokra

rostált darabos

111

bükk faszenet

100 kiló 4 korona 40 fillér;

bérmertve, házhoz szállítva,

kétszer mosott, valódi porosz

kovács-köszönet,

100 kiló 4 korona 40 fillér;

elsőrendű szagtalan

fűtő köszönet

100 kiló 3 korona 40 fillér;

ugyszinte darabos

légszesz pirszenet (koks.)

100 kiló 4 korona 20 fillér.

Megrendelések pontos eszközlése és hazaszállítása végett fél napi időt kérünk.

KNEFFEL KÁROLY és FIA

vaskereskedése Aradon.

Telefon szám 139.

NAPIREND.

Május 7. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Szaniszló. — Protestáns naptár: Szaniszló — Görög-keleti naptár (Április 24.): Szaba vértanú. — A nap két 4 óra 19 perckor, nyugszik 7 óra 2 perckor.

Kölesy-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11¹/₂—12¹/₂ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1¹/₂—2¹/₂ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Eraklye-muzeum helyisége mellett illésterem

Időjelzés. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Száraz, meleg.

Május 7. A Meteor kerékpárklub közgyűlése este 8 órakor.

Magyar gyártmány.

Feltűnést kelt

Magyar gyártmány.

a „Turul” czipők olcsósága.

Férfi czipő
erős bőrből
3 frt 50 kr.

Férfi fűzős
erős bőrből
3 frt 80 kr.

Női czipő
tartós
2 frt 25 kr.

Női fűzős
tartós
2 frt 80 kr.

Női gombos
tartós
3 forint

Gyermek-
cipők
1 frittól kezdve

TURUL CZIPŐGYÁR RAKTÁRA,

Aradon, Andrassy-tér 4. Nádor-szálloda.

Zálogczédulákat,
tört aranyat, ezüstöt és ékszer-
tárgyakat készpénz fizetés mel-
lett a legmagasabb árban vesz
DEUTSCH IZIDOR

óras és ékszerész
ARAD, TEMPLOM-UTCZA
Minorita-palota.
Alkalmi vételek folytán legol-
csóbb bevásárlási forrás!
Arad legnagyobb 703
óra és ékszer-raktára.
TELEFON 438.

Kalhofert János
mű-lakatos, vízvezeték-berendező és
gépjavító műhely
Aradon, Széchenyi-utca 5. sz.
Elvállal minden e szakmába
vágó munkák elkészítését, u. m.:
épületvasalások,
vízvezeték berendezéseket,
gépjavításokat, légszszmotorok
és gazdasági gépek, valamint
varrógépek javítását.
Vidéki megrendelések lelkiismeret-
esen, olcsón és pontosan eszkö-
zölköztetnek. 289

3 nap alatt meggyógyul
a húgyvesztés — ha több éves is — sza-
badalmazott tanálmányom által, mely több
évi orvosi gyakorlatban kipróbálva, a bé-
csi kórházban s a párisi Hópital-Myd-
ben vérbajbetegségek oestályán általános
használatban van. Tehetlenség és éjjeli
magömlés meggyógyítására is feltétlenül
biztos. Étrend, foglalkozás változtatás nél-
kül otthon titokban használható. Haszná-
lati utasítással 10 frt. utánvétellel, vagy az
összeg előre küldése mellett.
Dr. Tóth Ödön 681
Budapest, VIII. József-körút 53.

7302. sz. 1903.
Temesvári vásár-hirdetés.
Az idei pünkösdi
országos vásár
a kereskedelmi m. kir. ministerium
11183. sz. engedélye folytán nem
május hó 28-tól, június hó 1-ig, ha-
nem ezen évben kivételiesen
1903. évi május hó 14-től má-
jus hó 18-ig fog megtartatni.

Mindenféle állat felhajtása az
országos vásárra — május hó 14-é
től, csütörtökön reggel 5 órától
kezdve — meg van engedve.
Temesvárott, 1903. évi április
hó 28-án.
A városi főkapitányságtól
BANDL REZSŐ,
főkapitány.
Bánáti ló-, szarvasmarha-, juh-
és sertésvásár. — Gyümölcs-, me-
zőgazdasági-, kereskedelmi- és ipar-
vásár. 1046

Sanatorium és Vizgyógyintézet
Arad, Zrinyi-utca 3. sz. Telefon 270.
Vezető-orvos: **Dr. HECHT**
Idegesség, ideges gyomor, bél-, fej-, szívbántalmaknál,
rheuma, kőszvény, szívvelzsírosodás, **vérszegény-
ség,** szívbillentyű, nő, tüdő és gégebajok, rossz testtartásnál.
Gyógyeszközök: Hidegvizgyógymód, villámfény-, moór-,
szénsavas-, villamos fürdők, massage, belégzések, villamoszások,
svéd gyógytorna. Napfürdő. Hasmassage. 959
Bennlakóknak kényelmes szobák, jó ellátás.
Délmagyarországon egyetlen jogositott intézet, mely télen-nyáron nyitva van.

Hajhullás ellen
használjuk a Rozsnyay-féle „HAJ-SZESZ“-t. Kitűnő hatásu. Megszün-
tetí a korpaképződést, erősíti a hajgyökereket és a fejbőrt. Meggátolja a
haj kihullását. A hajnak selymes lágyaságot ad és annak színét nem változ-
tatja meg. Egy üveg ára 1 korona 50 fillér.

Rozsnyay-féle Serail-crème.
Finom. Ártalmatlan anyagokból gondosan előállított készítmény, mely bőr-
szépitő tulajdonságánál fogva minden más crémet felülmul. Rendkívül alkal-
mas szer a napégetés ellen, a bőr pattanásainak, szeplőinek és pörsenésel-
nek eltüntetésére. Nappal is használható, mivel az arcon, nyakon és kézen
eldörzsölve azonnal felszívódik. Ebben rejlik azon páratlan csodás hatása,
hogy az arcnak fehérséget, üdéséget, bájt és meglepő finomságot kölcsön-
öz. **Használata:** Reggeli mosdás után egy kis babszemmagyságnnyit el-
dörzsölünk ujjainkkal az egész arcon és kézen. A serail-crémrel bevont
arcon a finom alkatrészekből készült **Serail-hőlgypor** remekül, alig
észrevehetően tapad. Este az arcra Serail arckenőcsőt használunk.
Kapható egyedül: 909

Rozsnyay Mátyás
gyógyszertárában Aradon.
Cosmetika és vegyi készítmények gyára.

Egyedül valódi angol
Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA.
Egészségügyi hatóság által megvizsgálva és véleményezve.

Az üvegek felezérelése a kereskedelmi védjegy törvény védelme alatt áll.
Ez a balzsam belsőleg és külsőleg használ. — Ez a balzsam: 1. Fel-
tűlmutathatatlannul hatékony gyógyszer a tüdő- és mell
minden betegségében, enyhíti a hurutot és megaszün-
tetí a váladékot, elállítja a fájdalmas köhögést e meg-
gyógyítja az ilyen bajokat, még ha fűtéltek is. 2. Kitűnően
használ torokgyulladásnál, rekedtségnél és a torok minden betegségél-
ben stb. 3. Minden láz alaposan megszüntet. 4. Melegpő gyorsasággal
meggyógyítja a gyomorgörccsöt, köhögést és hascsikarást. 5. Gyöngéd
székélet okoz és tisztítja a vért meg a veséket, megszüntet a lép-
kört és a méhlabút és megerősíti az étvágyat és az emésztést. 6. Kitű-
nően szolgál fogfájásnál, odvas fogaknál, szájpohadásnál és minden
fog- és szájbetegségél megszüntet a fejbőrgöcsöt és a száj meg
gyomor rossz szagát. 7. Külső használatban csodás gyógyszer képez min-
den sebre, lázas kitéések, sipoly, szemölcsök, égett sebek, fagyott
tagok, rüh, kosz és bőrképzések ellen, megszüntet a fájfájást, zúgást,
szakgatást, kőszvényt, fűfájást stb. **Vigyázzni kell mindig a
szöld apáczs-védjegyre, mely fent látható!** Legbiztosabb vé-
delem a hamisítások ellen, ha közvetlenül hozzánk a gyárból,
eredeti karton-dobozokban: bérmentve bármely postállomásra
Ausztria-Magyarországon 12 kls, vagy 8 kettős üveg 4 korona. Bosznia-
Hercegovinába 4 korona 60 fillér. Kevesebb nem küldetk. Küldés
csakis az összeg előre való utalványossáa mellett.

Thierry A. gyógyszerész Balzsama és Centifolia-kenőcse.
Ez a gyógyszerében feltűlmutathatlan két szer sohasem romlik
meg, hanem ellenkezőleg, mentől frögebbek, annál értékesebbekké és
hatékonyabbakká válnak, sem fagy, sem meleg meg nem ár nekik,
minél fogva minden évszakban használhatók. Csaknem mindig meghoz-
zák a segélyt és sikert, legalább az orvos megérkezétek; természetesen
sohasem szabad hamisítványokhoz vagy más hatástalan, ugynevezett
pótszerekhez nyulni, amelyekét csak hiába dobjuk ki a pénz, hanem
forduljunk mindenkor csak ezen két rég kipróbált, kitűnő, olcsó, meg-
bízható, a mellett teljesen ártalmatlan, világhírá szerhez, melyet min-
den sehetőségre készen, minden családban készletben kell tartani. Ahol
nem lehet valódi minőségben, a valódiság minden ismérvével megkapni,
ott rendeljék meg közvetlenül ily cím alatt:
An Apotheker A. Thierry Schützengel-Apotheko in Pragrad bei Rohitsch-Sauerbrunn.
Központi raktár Budapeston Torok József gyógyszerésznél, Zágrábban Mittelbach gyógyszerésznél
és Bécsben Brady C. gyógyszerésznél. 2713-11.

Brauner Vilmos
díszfestő
Aradon, Kapa-utca 12/a.
Elfogad a dísz és szobafestősteróm
bármely munkák elkészítését, ugy-
mint
templom, termek, kastélyok, stb.
belső díszítését,
színházi díszletek és tájképek
megfestését.
Vidéki munkákat pontosan eszköz-
ölk. — Vázlatokat és költségvetést
kivánatraingyen készíték.

Üzlet megnyitás
Weitzer János-utca 2.
(Templom-utca)
Minorita-palotában.
Női kézimunkák, hozzávaló
anyagok. Előnyomda és műrajz-
terem, monogramm és himző-
minták, gépkötészet.
Dus raktár
gyermekkalapok, harisnyák zseb-
kendők és művirág koszorukban.
A n. é. közönség szives
pártfogását kéri
Teljes tisztelettel

Mesner Benő.
Eladó ház.
Radnai-uton 10/a. szám alatt
egy emeletes ház kedvező fel-
tételék mellett is szabad kézből
eladó.

Áll 14 lakosztályból és egy
bolthelyiségből.
Értekezhetni ugyanott a házban.
Egy kisebb bolthelyiség esetleg
lakással együtt
kiadó.

Csak Globus
tisztító
kivonattal
tisztítsunk
Arany éremmel kitüntetve a párisi vi-
lágkiállításán 1900-ban és arany érem
Bécsből 1902-ban.
Mindenütt kapható.
Doboza á 10, 16 és 30 fillér.

ARADON,
Salacz Gyula-utca 2.
Kalmár József

műszerész

ajánlja jó minőségű

kerékpárjait.

Raktáron tartok elsőrendű külső és belső gumikat és minden a kerékpárhoz tartozó felszerelési tárgyakat. Olcsón és jótállás mellett végzek

kerékpár javításokat.

Villanyos csengő és telefon berendezéseket szakszerűen és jótállás mellett készítek. 806

Telephon szám 242.

!!!Nők és férfiak!!!

Minden időben kapnak pénzért, ha vesznek **Kádas-féle sajtát** termésű

„Mokrai bort“
(Drczy-utca 7. szám alatt.)

Pecsenye bor:

Egy liter palaczkban 80 fillér
Otven liter hordóban 38 korona

Asztali ó-bor:

Egy liter palaczkban 70 fillér
Otven liter hordóban 33 korona

Asztali uj-bor:

Egy liter palaczkban 60 fillér
Otven liter hordóban 28 korona

Minden palaczkért 20 fillér biztosíték kivántatik. 921

Óvakodjunk utáztatoktól!**MIÉRT**

van annyi utáztat?

MERT

a valódi Eisenstädter-féle

Linoleum padló-zománc

a törv. bej. „Vaslovag“ védjeggyel a legjobb és legtartósabb puha padlóknak és konyhabútoroknak demarolására.

Bejegyzett Az Eisenstädter-féle

Linoleum padló-zománc egy óra alatt keményre szárad, bámulatosan szép fényvel bír és tartósság tekintetében eddig főtűmúlhatatlan. Nagy elterjedtségénél fogva különböző hasonhangzású nevek alatt értéktelen utáztatokat hoznak forgalomba, miért is kérjen mindenki kizárólag csak Eisenstädter-féle

Linoleum padló-zománcot

a törv. bejegyzett „Vaslovag“ védjeggyel.

Eisenstädter Testvérek

lakk és festékgyára.

Főraktár Aradon: **Steinitzer N.** cégnél. 2684

Utáztatoktól óvakodjunk!

A szonyok és leányok!

A havi bajok nehézségei, hátfájás, testfájás, görcsök, fejfájás, rosszullét stb. ellen ajánlatos „Amasira“ egy határozottan ártalmatlanul ható és kellemesen bevehető theakeverék (poralakban). Orvosiilag melegen ajánlja Dr. med. M. Stuttgartban írja a többek közt: „A bőséggel ajánlt gyógytheák közül, egy sereg kedvező tapasztalat alapján, egy újabb theavegyülemnek adtam előnyt, amely „Amasira“ név alatt van bevezetve és hatásában tényleg minden más theát felülmúl. stb. — Dr. med. G. Berlinben jelentést tesz eredményeiről és a többek közt ezt mondja: „S. A. k a Köpenick S. asszonytól: A gyenge alkotásu, kissé halavány pácziens rosszullétről és hátfájásról panaszkodott a havi baj kezdeténél, valamint néhány nappal azután. A negyedik csésze teánál elmúltak ezen nehézségek. Más okból történt utolsó látogatásánál aug. 3-án irissebbnek látszott, mint azelőtt. Életunása elmúlt és most kettő helyett dolgozik. stb. — J. asszony Stuttgartban közli: „Nem fogom elmulasztani minden felebarátnómnak ezen kitünően ható készítményt a legmelegebben ajánlani.“ stb. — A fenti, valamint minden elismerő irat eredeti példányai a gyárónál betekintésül le vannak téve. — Amasira ára fél doboz 2 korona, egész doboz 3 korona (2-4 hónapig eltart!) Csupán A. Locher névalírásával valódi! Gyedüli gyáros: **Andr. Locher. Pharmac. Laboratorium, Stuttgart.**

Raktárak: Aradon: G. Földes Kelemen, gyógyszerárában, valamint az Osztrák-Magyar monarchia minden nagyobb gyógyszerárában. 54

A legjobb fémtisztító szer

ma és az is marad az

AMOR

fémtisztító gyönyörű fényvel.

Mindenütt kapható 14, 20 és 30 filléres dobozokban.

Gyáros: Lubszynski & Co., Berlin N. O. Ügyeljünk az „Amor“ védjegyre.

1051

Üzlet áthelyezés!**Albrecht Ágoston**

ezelőtt: CSEH KATALIN

ke z t y ü - ü z l e t é t

1903. május 1-én

Salacz-utca 1-ső szám a.

Lócs-féle házba

helyezte át.

1067

Zálogházból kiváltak ékszereket

u. m.: arany gyűrűt, függőt, láncot, stb. s viszont eladom azokat.

Alkalmi vételekből származó ékszerek és mindenféle schvelczi zseborákért 3 évi jótállást vállalok.

Most már mindenki tudja, hogy mily olcsón árusítok

és tájékozásul közlöm a következő árakat:

Egy szépen diszitett nickel ank. rem óra . . . 2 frt. 30 kr.
Egy erős és nagyon finom ank. rem. nickel óra 3 forintért.
Egy finom aczél rem. óra . . . . . 3 frt. 20 kr.
Egy három fedelű tula rem. óra nagyon finom 5 frt. 50 kr.
Egy finom ezüst rem. óra . . . . . 5 forint
Még finomabb . . . . . 7. — 8. — 9 forint
Valódi „Bouheur“ gavallér óra . . . . . 10 frt 20 kr.

Ebresztő órák 1 frt 70, 1 frt 90 kr-ával.

Helyszűke végett csak ezen pár árat közlöm, de felhívom a n. é. közönséget a kirakatom megtekintésére, a hol minden darabon a szigoruan szabott árak vannak kitüntetve, még pedig oly árban, hogy azon csodálkoztak, hogy hogyan vagyok képes oly olcsón árusítani. — Minden daraóra a magy. kir. fémmeljelző hivatalának bélyegzője van beütve.

Használt ékszerért vagy tört aranyért a teljes értéket fizetem.

Tisztelettel:

Zinner Vilmos,

műorás és ékszerész Arad, Furray-utca 2/h.

318

Vidéki megrendelések lekülsmerettel lesznek eszközölve.

Barna Kálmán

festészeti műterme

Aradon, Szt.-Pál-utca 2. sz.

Lakás B. Határ-utca 4. sz.

Elfogad a mű- és díszfestészet terén előforduló bármely munkák elkészítését, nevezetesen:

templomok, termek, kastélyok, stb. belső díszítését.

Szent képeknek, valamint egész oltároknak előállítását, arczkép, táj- és genreképek művészi kivitelben való megfestését. 538

Vázlatok és költségvetések kiváratra készíttetnek.

Férfiak**ingyen kapnak**

olyan új találmányu orvosságot, mely az elvesztett erőt újra meghozza. Próbacsomagot s egy száz oldalas könyvet postán, jól becsomagolva, ingyen kapják mindazok, a kik érte irnak. Ez a legbámulatraméltóbb csoda-orvosság, mely megmentett ezeket, a kik fiatalkori kihágások folytán nemi bajokban, szifiliszben, valamint elvesztett férfierőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy-nyen csomag orvosságot magyarázó könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel a házi-orvossággal a baj otthon gyógyítható, s mindazok, a kik a fiatalkori kihágásokból származó nemi bajokban, szellemi elgyöngyülésben, vagy krónikus bajokban szenvednek, otthon gyógyíthatják magukat. Ez a gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre hat, a hol a megerősödés szükséges csodálatos eredménnyel gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öreg, fiatal egyaránt irhat a Staat Medical Institutnak az alatt jelzett címre, a honnan a csomagot rögtön elküldik. Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, a kik kezelése orszábjából az otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomag megmutatja, hogy mily könnyen gyógyíthatók ebből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivétel nem tesz. Mindenki irhat érte bárholonnan magyarul, mire titoktartás mellett postafordultáva egy ingyen csomag orvosságot kap magyarázó könyvvel együtt. Irjon még ma. A csomag oly szépen be van csomagolva, hogy a tartalmát senki sem fogja megtudni. A levelet így kell címezni: State Medical Institute 49. Elektron Building, Fort Wayne. Ind Amerika. A levelek mindig bementesítendők. 90

Brassay Testvérek

Aradon, Furray-utca.

A tavaszi évadra a legszebb párisi és bécsi fűző-szövetek megérkeztek, kérjük a t. hölgyközönséget becses megrendeléseikkel szerencsésítetni, ugyiszintén kész fűzők divatos alakban legolcsóbb árakban kaphatók. 459

Permetezők

3 évi jótállással (ingyen javítás.)

E permetezők alkatrészei a rézoldattal semminemű érintkezésbe nem jönnek s így azokat sem megtámadni, sem eldugni vagy megrongálni nem képes. Ára 32 kor., 8 évi ingyen javítással.

Hönig Frigyes

harangöntőnél

Arad, Rákóczy-utca 28. sz.

Ugyanott

Borszivattyuk

s hozzávaló legjobb minőségű gummicsővek.

Tüzi-fecskendők

s hozzávaló legjobb minőségű belül gummizott kendertömlők és kutyák. Mindennemű javítások elfogadtnak.

10626—1908.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi minisztériumnak értesítése szerint, a m. kir. honvéd hadapród-iskolában az 1903—1904. tanévben betöltendő helyekre vonatkozó pályázati hirdetmény közzétételét.

Miről az érdekelteket azzal értesítjük, hogy a részletes felvételi feltételek a városi katonai ügyosztályban betekintheők.

Arad, 1908. évi május hó 2 án.

A városi tanács.

Kérje

ingyen és bérmentve

illusztrált árjegyzékemet, mely több mint 500 ábrát tartalmaz

órák, arany-, ezüst-árúkról és zenemű-cikkekről.

KONRÁD JÁNOS

Óragyáros és kiviteli ház Brűx 276. sz.

(Csehország.)

2721

Szépítsd arcodat

— ha nem akarsz pénzt hiába kidobni — a világhírű

Hajós-féle

IBOLYA-CRÉMMEL

A bőr által rögtön felszívódik. Remek hatású, többször kitüntetett s a hölgyközönség által legjobbnak elismert készítmény. Eltünteti rövid idő alatt szeplőt, májfoltot, bibircsot, bőrvörösséget és mindennemű arcztisztalanságot.

Egy tégely ára 1 korona.

Ibolya-crème szappan 70 fill.

Ibolya-hőlypor fehér, rózsaszín és krém színben 1 doboz 1 K. 20 f.

Ibolya-tej nappali használatra 1 kor.

Bevásárlásnál csakis HAJÓS féle készítményeket tessék elfogadni.

Kapható a készítő feltalálónál:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyszerészeti laboratoriuma 126

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben,

továbbá Ring Lajos, Rozsnyai Mátyas, Tábor Gyula (Gáj) és Vojtek Kálmán, gyógyszerész uraknál Krausz Elemér és Társai, Vojtek és Weisz orvosi uraknál.

Első gyulai gőzmalom házikönyér sütődéje Áraon.

A sütőde és az Asztalos Sándor-utczai

üzlet vezetésére

egy

alkalmazottat keres.

A gyulai gőzmalomba egy

segéd-könyvvezetői állás

van üresedésben. — Mindkét állásra pályázók küldjék ajánlatukat Gyulára, az Első Gyulai Gőzmalomhoz Reiner Zsigmond címre. 1097

252—1908. g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a nagyváradi uttól jobbra az élővíz csatorna mellett fekvő s jelenleg Jellinek és Schlésinger czék által bérelt 634 □ öl területnek bérbeadása iránt folyó év május hó 11-én d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási-ár: négyszögölenként 1 (egy) korona.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 100%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal

Az írásbeli ajánlatok lezárta a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1908. évi május hó 4-én tartott üléséből.

Kiadta:

Dr. Angel, s. k. aljegyző.

MINDEN HÖLGYNEK SZÜKSÉGES ARCBORE MEGVÉDÉSÉRE A FÖLDES-FÉLE

MARGIT-CRÉMET

használni.

Ezen kitűnő összeállítású és most már az egész művelt világban elterjedt készítmény nem zsiros kenőcs, hanem a bőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszüntet szeplőt, májfoltot, bőrtakát (mitesser) és minden arcztisztalanságot. Massázshoz használva eltünteti redőket, himlőhelyet stb.

Csakis azon készítmények valódiak, a melyek ezimreze védjeggyel vannak lezárva.

Kamistványoktól tessék óvakodni!

Egy tégely ára 1 korona.

Margit szappan 70 fillér. Margit poudert 1 kor. 20 fill.

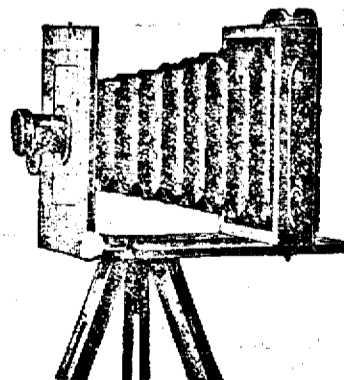
Kapható Aradon az összes gyógyszerárakban és drogueriarban.

Apátfalván: Tar Imre, Bástonyán: Fodor István, Vargha Antal, Beresjénán: Pintér Ferenc, Beres-Sebesen: Zangeri Gyula, Berzován: Szokoly Sándor, Cs.-Apácán: Bonomi Antal, Cs.-Pálán: Nagy Albert, Csérmén: Berkes Armin, Elekén: H. Pekker István, Feldeákon: Boros Károly, Glogarácson: T. Zombory János, Gurahonczon: Molnár István, Gyorkon: Masznyik Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kevermesen: Schlögl Pál, Kunágótán: Fejes Lajos, Kúrtison: Hackenberger László, Medgyességházán: Kelecsényi Ferenc, Mező-Kovácskázán: Szabady Viktor, M.-Radnán: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmágyon: Hanzsér Ádám, Nagy-Zerindán: Vály Góza, Ó-Pécskán: Rokszi János, Pankótán: Pósevit Gusztáv, Pityaroson: Szabadcs József, Székújváron: Prohm D. Traugott, Sigmándon: Csiky Lukács, Soborsinban: Károlyi Kálmán, Szemlaken: Hauszler Sándor, Tanczon: Kuntz János, és Új-Aradon: Ternaigó Geza urak gyógyszerárakban.

AZ

Amateur és fényképész

urakat tisztelettel értesitem, hogy a tavaszi idényre rendelt fényképző-gépek megérkeztek

Szintén megérkeztek friss Schleussner, Germania, Agfa, Kodak és N. P. G. cikkek, melyek árait ez idén tetemesen leszállítottam.

Mindenki pénzt takaríthat meg, ha a fénykép cikkeket nem postán hozatja, hanem nálam veszi és kapja ugyanazt ugyanazon árban, költségmentesen.

Minden egyes gépért vagy cikkekért teljes jótállást vállalok.

BLOCH H.

fénykép-cikkek raktára.

768

Legjobb szabásu ingblusok

Alapított 1875.

Stern M. A.

Aradon, Andrassy-tér.

APRÓ HIRDETESEK.

Tisztelettel értesitem

a n. é. üzletfeleimet, és az építő-közönséget, hogy építészeti irodámat Fábrián utca 6. sz. alól Erzsébet-körút 18. sz. alá helyeztem át. Tisztelettel Gábor András. 1085

Jég

kapható havi bérletben házhoz szállítva Petőfi-u. 7/b. sz. Telefon 199. szám. 1084

Magyaráton,

a „Nagyuri hegyen“ 7 katastr. holdnál nagyobb szőlő terület, a melyből 5 kat. hold megforgatva és gyökeres amerikaival beültetve van, jutányos árban eladó. Hol? megmondja a kiadóhivatal. 918

Lakást keresek.

Négy nagy szobás lakást keresek augusztusra a főtéren, vagy annak közelében. Ajánlatot „Nagy szobák“ czimen a kiadóhivatalba kérek.

Csinosan berendezett

külön bejáratu szoba, Andrassy-tér 8. szám alatt kiadó. Ugyanott teljes ellátásra is fölvetetnek. 1094

Szöllősgazdák figyelmébe.

Egy teljes jó karban levő fedeles stájer kocsi haláleset miatt olcsón eladó. Bővebbet Dalmel Lajos fűszerkereskedésében, Szabadság-tér. 1092

Muzslai Gyula

uri szabó

Uj-Aradon, Fő-ut 24. (Népbank-épület.)

Jutányos áron készít legújabb divatu és remek szabásu

uri öltönyöket

hazai és angol szövetekből. 445
Levelezőlap általi megkeresésre házhoz jövök.

Váradi János

urás, Arad Hunyady ezelőtt Fekete kutya utca (a Hunyady kávéházal szemben.)

Elad, vesz és szakszerűen javít mindenféle órákat, végez e szakmába vágó műveleteket pontosan 2 évi jótállás mellett

Raktáron tartok mindennemű arany- és ezüstt. 699

Ez a legfontosabb

nem kell elköltözés esetén, vagy más esetben feleslegessé váló butorokat pontosan áron eladni, megveszem én azokat, ugyszintén

uraságoktól levetett ruhákat

a legolcsóbb árban.

Kivánatra házhoz is megyek.

Roth A.

butorvétel és eladás.

Árpád-tér 4. sz. (a zsidótemplommal szemben). 405

Átadó lakás!

4 szoba, alkof, fürdőszoba és cseled szobából álló

lakás

villanyvilágítással, melyhez esetleg 1 szoba és előszoba még bérelhető, elköltözés miatt f. év augusztus vagy november hó 1-től igen kedvező feltételek mellett átadó.

Bővebbet Arad, Templom-utca 14. I-ső emelet 11. 1076

Ifj. Kállay Nándor

építészeti vállalkozó

Arad, Kossuth-utca 49. sz.

Van szerencsém szives tudomására hozni, hogy az építészeten előforduló mindennemű

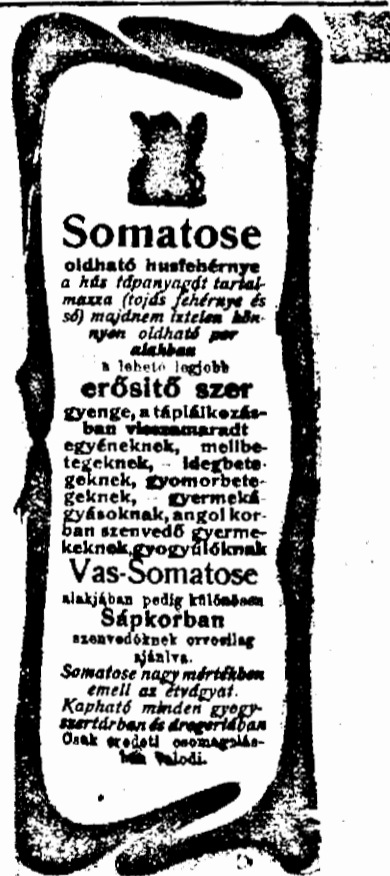
építkezéseket,

tervek készítését a legjutányosabb árak mellett elfogadok helyben és vidéken.

A t. közönség szives pártfogását tisztelettel kéri

416

Ifj. Kállay Nándor.

KINTZLER ZOLTAN

Cronometer műorás és ékszerész

Arad, Andrassy-tér 20. (Régi arena.)

Kizárólag finom

óra és ékszer

kapható. 321

Pontos és szolid kiszolgálás!

KISS GYULA

épület és bútortasztalos

Aradon, Csernovics Péter-utca 16.

Elvállal minden az épület és bútortasztalos szakmába vágó munkákat, u. m.: épületasztalos munkát, portálokat, bolt- és irodai berendezéseket. Konyha-, háló-, ebédlő- és szalonbutor berendezést, a leg egyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig és legjutányosabb árban. 318

Vidéki megrendelések pontosan eszközötteknek.

Rajzokkal díjmentesen szolgálók.

Városi és megyei telefon 115.

Tisztelettel felhívom mélyentisztelt veivőim és a n. é. közönség szives figyelmét, hogy 856

színes bőr különlegességeim a tavasi idényre megérkeztek.

Rendeléseket a legsikkesebb divat szettint pontosan eszközölk.

Seelinger M. Andor

uri és női minta cipészete

Arad, Szabadság-tér.

Városi és megyei telefon 115.

NEUMANN M.

csász. és kir. udvari szállító

férfi-, nő- és gyermek-ruha telepe

ARADON,

Andrassy-tér, a Fehér Kereszttel szemben.

Dusan felszerelt raktár az elősmert legjobb minőségű készárukban. 1000

Mérték szerinti megrendelések kifogástalan kivitelben készíttetnek.

Szabott árak.

Alapított 1845.

Telefon szám 457.

Szabott árak.